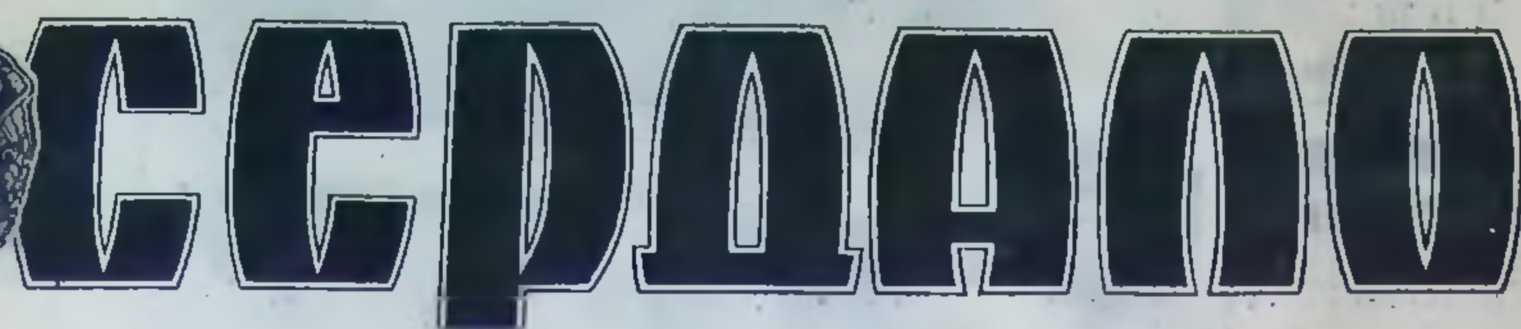
ДАЬКЪАЛА ХИЛДА ЦХЬОАЛАГІА МАЙ!

Массе а мехкий пролетареш, вlашаlкхета!



СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШОАТТА, 1 МАЙ, 1982 ШУ. ● № 52 (6618). ● Мах 3 кеп.

Хьатlекхачед Цхьоалагlа май — къахьегамхоша империализмана духьала, машар, демократи, социализм бахьан лоаттабеча къовсаме дунен халкъашта юкъарча солидарноста Ди. Дегаш гlоздьиннача укх бlаьстан денош белгалду из вай сийлахь йоккхача Даьхено. Шин хьехархочо, баьчча В. И. Ленина деннача васкеташта тешаме йолча партей советски халкъо котало а йоахаш эшавьй шийна хьелашка лаьтта халонаш, хьалхьй дегlаена социалистически общество.

Цlей дездеш ба Советий Мохк, цlей дездеш ба дукха къамаш даха Октябрьски революце агlгара Тlейжача океанага кхоачаш, къаьнача Памира боахьашкера Къулбседерча фордашка кхаччалца улла вай Даймохк. Хоза кийчъяь я городаш, юрташ. Массанахьа а гуш а цlе байракаш, транспаранташ, КПСС Центральни Комитета Тlаьхьехьамаш тlадоле лозунгаш, партей правительствах кулгалхой портреташ. Нах белакъежаш, иллеш доахаш, халзараш деш ба.

Хlаьта тахана Цхьоалагlа Май къаьстта белгала да. Из вай дезду СССР хьаль 60 шу. Нохч - Гlалгlайчен автономе 60 шу, нохчийн гlалгlайн шоай лоlамагlа Россена юкъебаха 200 шу дузача шера, КПСС XXVI съезда

КЪАХЬЕГАМХОЙ БАРТ-ЦХЬОАГІОН ДИ

решенеш кхоачашъеш политически къахьегамен хьинар чlоагlа айденна, Сийлахь - боккхача Октябра гlулакх бlубенна а йолаш дlахьоча, болхлой класса а дерригача советски халкъа а авангард йолча Коммунистически партена, ноакъост Л. И. Брежнев керте латтача цун ленински Центральни Комитета гонахьа вэкха кхоттаденна долча хьале.

Партей халкъан йокаргйоаца цхьоагlо тlа-тlа чlоагlагlа гучаювл КПСС XXVI съезда исторически решенеш. 1982 шера а цхьайттаlагlча пятилетка а заданеш толама кхоачашъяра тlехьа советски наха шоаш ца кхобеш, творчески беча балхаца. Нохч - Гlалгlайчен дукхача къахьегама коллективаша рапорташ деннад Майна накъадоагlаш тlаьйца хинна социалистически декхараш кхоачашдаьд аьнна.

«Хlара балха дийнахьа хьадер дукхагlа хилийта» яхача девизагlа яьржача социалистически вэье хьалхайоагlа «Грознефть», «Промавтоматика» объединеней, «Красный молот», «Электроприбор», Гl. Ахриева цlерагlа йолча «Электроинструмент» заводий, Наурски района «Красное знамя», Грозненски района 1 Май, Сунженски района Ленина цlерагlча колхозий, Назрановски района «Экажевский» совхоза, гlишлошьеча цхьайолча управленей, кхийола коллективаш.

Доккхий а бехктонхама а декхараш да республика къахьегамхоша пятилетка шоллагlча шера тlаьйцараш. Промышленноста къахьегараша дош деннад продукци маьхала яккхара план СССР хьаль 60 шу дизара сийне 1982 шера 28 декабре кхоачашъе, республика юбилеяш тlаькхоачаш планал совгlа 21 эзар тонн мехкдаьтта, 7,5 млн. куб. метр газ якка, 2 миллион сома мехка мехкдаьтта, 900 эзар сома маьха машиностроене продукци йокка. Йигача, кхачан, моттигарча промышленноста болхлоша лерзl дукхача миллионий сомий маьха халкъа эша товараш арахеца, гlишлошьераша оттаьча заданел совгlа 3 миллион сома маьха балхаш де, транспортникаша планал совгlа 264 эзар тонн моахьаш дlа юза дахьа лерзl. Юрта боахама болхлоша декхар тlаьйцад 1982 шера 500 эзар тонн ялат, 147 эзар тонн баьцадаараш, 9,5 эзар тонн коартолаш, 185 эзар тонн свеклаш, 73,5 тонн сом, 107 эзар тонн комсаш 2,8 эзар тонн докъадаь тхьамиа, 905 тонн люцерна ги декита. Пачхаьалкхенга 39,2 эзар тонн дулх, 94,5 эзар тонн шура, 97 млн. фуь, 4725 тонн тха дохка. Декхар санна латт аьлча, из латт чурча торонаш биэза пайда эцарах, къахьегамен производственни дисциплина чlоагlъерах, гlадиллача гlулакхах бола бехктокхам айбарах, тlехьаюсаш цхьаккха а предприяти, цех, участок, колхоз, совхоз, бригада, ферма, цхьаккха а болхло тургвоацаш гlулакх дlаоттадарах.

Парте Центральни Комитето тlаьхьех:

СОВЕТСКИ СОЮЗА КЪАХЬЕГАМХОЙ! ТlАГlЕРТТА КЪАХЬЕГАРЦА БЕЛГАЛИОАККХАРГЬЯ ВАЙ ЦХЬАЙТТАЛАГlА ПЯТИЛЕТКА!

КХЫ А НИЗ БОЛАШАГlА, ИГlАЬХЕГlА, ХОЗАГlА ХИЙЛА ДУККХАЧА КЪАМЕХ ЛАТТА ВАЙ СИЙЛАХЬ-ЙОККХА ДАЬХЕ!

ДЕРРИГА А САГА БЕРКАТА ДУХЬА, САГА ШИИ ДУХЬА!

Из тlехьехам цlенача дегаца тlаьйца хьинаре чакхбоах советски наха. Цунна дола тешал да берригача мохка а сенна вай республике чаккдьина В. И. Ленин ваь 112 шу дизара хотадаь хинна коммунистически субботник. Нохч - Гlалгlайчена цу дийнахьа къахьийгар 630 эзар сага, цига даьккха 461 эзар сом алапи пятилетка фонде юкъе дихьар. Интернациональни доттагlало цlой а хинна дlахьтар ленински коммунистически субботник.

Вай патриоташ интернационалисташ да. Вай доккхал ду машари ниисхой лораш латтача вай Даьхенах. Хlаьта lоткъама кlеп доахкача халкъашта вай Даьхе гlу мраьа вахара масал талаш а империализмана духьала шоаш лоаттабеча къовсама тешшама мела чlоагlало кхоаш а.

ВЕЖАРИИ МОАРШАЛ ДА КАПИТАЛИСТИЧЕСКИ МЕХКИИ БОЛХЛОИ КЛАССАГА!

СИЙЛЕ ХИЙЛА МОНОПОЛЕИ ЭКСПЛУАТАЦЕНЕИ lОТКЪАМАИ ДУХЬАЛА, КЪАХЬЕГАМХОИ БОКЪОНАШ ДУХЬА, МАШАР, ДЕМОКРАТИ ДУХЬА КЪОВСАМ ЛОАТТАБЕРИИ! аьнна вай парте баь тlаьхьехам чlоагlа бенаш ба дерригача дунен тlа.

Октябра цlе байракх локха айеш, шийн къахьегамца машари коммунизм хьалйоаш а чlоагlъеш а советски халкъ бlубенна даьш [illegible], КПСС XXVI съезда ноакъоста Л. И. Брежнева ма алларехьа вай шийна мах дав аьлча шийн къахьегамца хьалхалоаттага, аьнна шийн цlайца [illegible].

Парте оча [illegible] советски нах [illegible] тахан а шоаш цlаьнга а нийв цар.

ДАЬКЪАЛА ХИЙЛА ВАЙ СИЙЛАХЬ-ЙОККХА ДАЬХЕ — СОВЕТСКИ СОЦИАЛИСТИЧЕСКИ РЕСПУБЛИКАИ СОЮЗ!

ХЬОНА, ЦХЬОАЛАГІА МАЙ!

РАПОРТ ЛУ РЕСПУБЛИКА ИНДУСТРЕ

Къахьегамхой барт - цхьоагlон дунея халкъашта юкъера Ди Нохч - Гlалгlайчен промышленноста болхлоша дезду продукци маьхала яккхара а дукхагlдола продукце тайпаш арахецара а 1982 шера биъ бетта заданеш ханал хьалха кхоачаш а яь.

Апрель бутт чакхбоалаш мехка халкъа боахамга кхаьчад планал совгlа дукха мехкдаьтта, газ, мехкдаьтта химе продукци, машинаш, оборудовани, йигачеи кхачанни промышленноста товараш.

Майна хьалхарча вахте дикагlа хьокхамаш даьхад «Грознефть», «Промавтоматика», производственни швейни объединеней, «Красный молот», «Электроприбор», «Пищемаш», «Электроинструмент», медицински инструментий заводий коллективаша.

Предприятей коллективаша хlара бетта - бетта дукхагlа арахец халкъа эша, культурно - бытовой а коакарта леладу а товараш. Шерра чакхдоахаш да довгора - энергетически материальни ресурсаш кхоярa гlулакхаш. Цар торо елар кхом бара счета тlа дукха lаьржача металлий прокат, хьуи материалаш, дизельни доагор, автобензин дlаладе.

1982 шера планаш кхоачаш а тlехкхоачаш а яра тlехьа социалистически яхь а йоаржаь индустре къахьегараш гlерт СССР хьаль 60 шу, Нохч - Гlалгlайчен автономе 60 шу, из шийна лоlамагlа Россена юкъеяха 200 шу дизара баха ма боагlара накъабаха.

СОВГІАТО ДЕКХАРИЙЛА ДУ

Дог гlоздоалаш ховш кхаьчар укх деношка тха треста коллективага. СССР 60 шу дилара вай мехка шерра яьржача Еррисоюзни социалистически яхья юкъе а яха карарча шера цхьоалагlча квартале баьча балха итогех тха коллектива хьалхара моттиг а хьожаеш мехкдаьттаи газовии промышленноста гlишлоярьеча предприятей Министерстваи отрасла профсоюза ЦК-аи карара кара тела Цlе байракх яларах тешал деш телеграмма кхаьчар треста адресагlа.

Уж толамаш доахача дика къахьийгад треста ерригача СМУ, участкай, бригадай коллективаша. Тахапарча дезача денна оаха рапорт лу биъ бетта план ханал хьалха кхоачашъярах, планагlа эшачул 79 эзар сома маьха пайда баь хиларах. Гlишлонмонтажни балхаш дара план тlехкхоачашъяьй, дикка лакхъеннай къахьегама овсарле, лохденнад гlишлонмонтажни балхаш дарга дlадодар.

М. МУГАДАЕВ,
«Грозтрубопроводстрой» треста управляющи.

ПЛАН—ХАНАЛ ХЬАЛХА

Тоъал доакъар доацаш чlоагlа хало хьийгар тха ферма хьайбаш леладераша укх шера хьалхарча кхаь бетта. Хlаьта а дика чаккъяьккхар хьалхара квартал. Кхаь бетта план 92 тонн йолаш пачхаьалкхенна дlаслар 98 тонн шура. Хьалхашка латтача декхарех дика лоархlабеш хьабоагlа ферма къахьегамхой апрель бетта а. Даьхен шура дlаялара биъ бетта план кlира хьалха — 23 апреле кхоачашйир цар.

Хlанз ферме гlолла хlара кхоавбача lаттагара дийнахьеи буси 6,8 килограмм шура йоаккх, хlаьта бутт хьалха 4,6 килограмм мара яккхацар.

Шура тlаккхийтар доахан рапсаца кхаба доладаьчул тlехьагlа. Из хlара lатта 30 килограмм лу хlанз. Кастта цуи боарам 40 килограммага дlаккхоачаберrба. Цул совгlа доахана лу ма молла барда, хlара lатта пхийта килограмм кхоачийташ концентрировании доакъар, маьккха ча, баьца витаминни хьоар.

Тlехьара кхо тайпа доакъар шe долча тайнара лац доахана. Аьтачул тlехьагlа чах концентрировании доакъар, баьца витаминни хьоар а тэхе тlа барда а бетте кийчду. Тlаккха из юхе хlама ца юташ дуъ доахана. Уж кхабара рациона тlахьожам лоаттабу тха ферма совета юкъебоагlачар.

Деррига сагах тийша дола хета а деш, цун балхаца моральни а материальни а безам совбаккхара, къахьегама хьалэл тоадара къаьстта йоаздо из оаха.

Яхь хьалхалаттача, хlаьта овсаре къахьегача хьайбаш леладерий сийна хlара кlира «молнеш» арахец ферме. Тlехьарча хана цар тlа дукхагlа буьц доярка ш: Дукаева Дану, Гишкаева Хеда, Мусаева Балука, Яхаева Тумиша, Тепсуркаева lайшет. Шура яккхара пхе бетта план тlехкхоачашъяьй царех хlаране.

Хьайбаш дебадара болх лерттlа кхоачашбеш ца хилча шура, дулх алсамдаккха карагlдаргдац. Из кхета а деш lаьсий упахцlена долаш хьалкхедара хадданза йоакхо ю ферме.

Масала, Дадашева Аьсетаи Табилаева Аминатеи дийнахьеи буси 400—450 грамм дулх тlаккхетийт хlара lасилга, план 300 грамм йолаш.

Доахан кхаба, помещенеш цlенъе дояркашта, lаьсий лелаадераш та новкъостал деpaш бежа lуй ба. Царна юкъе шоай декхарех къаьстта дика лоархlабу Тепсуркиев Сайд-Рахьман, Жолтаев Паурби, Яхаев Ахьмад.

СССР 60 шу, Нохч - Гlалгlайчен автономе 60 шу, из шийн лоlамагlа Россена юкъеяха 200 шу дузача цlейшта толамца накъабахар духьа вай республике яьржача яхьа юкъе а оаха Даьхена хьайбай продукци йохкара план укх шера 7 ноябре кхоачашъе лаьрхlад тха коллективо. Из кхоачашдара низ дlаккхоачар дергда оаха.

А. ИСАКОВ,
Урус - Мартановски района «Технический» совхоза шоллагlча ферма бригадир.

Балхаш чакхдоалаш латт

Дика чакхдоахаш латт тха совхоза къахьегамхоша бlаьстан кхашкара балхаш. Хlанз дlайийна даьннад тхо дукхагlа йола культураш. Укх шера хьайбаш леладерашта доахан тlаккхетар бахьан долаш, къаьстта йоакхо еш лелаадир оаха доакъара лаьрхlа йола культураш дlаерa гlулакх. 145 гектара тlа дlайийнай силоса рапс, 105 гектара тlа — кепаца горох. Хьалхарча шерашка люцерна 40 гектара тlа мара дlаювцар оаха, Укх шера из дукха дукхагlа хьалкхею. Хlанз кхы а 54 гектара тlа дlайийнай оаха из дукха белок луш йола культура.

Укх деношка чакхдаьхар оаха свеклаш дlаера балхаш а. Уж 85 гектара тlа дlайийнай, хlанз цу кхай тlа катокаш а текхаеш лаьтта lоттlадеш ба тха механизатораш. Укх шера хьувкъам дика хилийтара шийн ханнахьа хьалийр оаха лаьтта минеральни а органически а удобренеш, хlара гектара тlа 7 центнер минеральни, 18 тонн органически удобренеш а тайсар.

Иштта, тха механизаторашта бlаьстан кхашкара балхаш толаме чакхдахара дика новкъостал дир совхоза кулгалхоша, партийнии профсоюзнии организацеша. Цар чlоагlа йоакхо йир болхлой къахьегама хьалаш вlаштlехьдахара, болхлошка дийнахьа кхозза дlайха хlама дукит. Масс а бригадашка вlашагlъехкай хана йола партийни группаш. Хlара дийнахьа баьча балха итогаш ю. Яхье хьалхабаьнарашта карара кара тела вымпелаши, ахчан премеши тел.

Дукха ба тха шоай дийнахьара балха нормаш 120 процент а кхы совгlа а кхоачашъеш бола механизатораш. Царна юкъе къаьстта хьинаре къахьегарца белгалбаьннаб Гайсанови Ильмасови. Цу механизаторашта массехказа ахчан премеш еннай.

Поккха моттиг дlалоац тха боахама кхаьшна ялата лаьрхlача хьажкlаща. Уж хьалкхеергьи оаха 500 гектара тlа. Уж дlаюш дола лаьттан хиш деккха деце а шерра шера шоай ялташи тlаьнца [illegible] толаме кхоачашдеш хьабоагlа тха хьажкlаш леладераш. Къаьстта хзоттама хьалаш во долаши дукхача хана чlоагlа йоакъал латташи чакхдаьлар дlадаха шу. Бакъда, тха кхаш леладераша ийсъенна халонаш эша а еш, планагlа яха езараш 26 центнер йолаш хlара гектара тlара 35 центнер хьажкlаш чуийцар.

Укх шера оаха лаьрхlад хlара гектара тlара 36 центнер хьажкlаш яха. Из декхар толаме кхоачашдара мел эшаш йола кийчо йир оаха. Шийн ханнахьа дика тоайир техника, кийчдир хьажкlаш дlае езаш дола лаьтта. Цу духьа укх шера бlаьсти тlехьаяьинналле а къахьегама овсарле лакха йолаш чакхдоах хьажкlаш дlаера балхаш. Из де вlаштlехьдаьннад механизаторашта шин сменагlа болх барах. Хlаьта, хьажкlаш дlаюв индустриальни хьисапе, Кердача технологе дlадехкхача тайпара уж кийса дlаера дика тlахьожам лоаттабу совхоза керттерча агроному Султыгов Мухьмада.

Хьажкlаш дlаюв цу гlулакха лаьрхlа вlашагlъехка специализированни звенос. Хlара звенона чуйоагlа пхийтта сеялка. Цар тlа болх беча механизаторашта хьинаре къахьег. Норма 12 гектар йолаш царех хlаране хlара дийнахьа 18—20 гектара тlа дlаюв хьажкlаш. Къаьстта хьинаре къахьегаш шийтара дика масал гойташ хьабоагlа шоллагlча звенона кулгалдеш вола механизатор Котиев Дауд. Цхьаккха а дlадодац 180—200 процент шийн балха норма цо кхоачаш ца еш.

Ала деза, Дауд воккха балха опыт йолаш лакха говзал йолаш механизатор хилар. 25 тlа шу да цо из культура хьалкхеш къахьега.

Иштта, балха опыт йоккха йолаш ба тха шаккхе а звенона чуоагlа беррига механизатораш а. Цудухьа вlаштlехьдоал тха механизаторий толаме бlаьстан балхаш чакхдаха а дика хьайкъа культураш хьалкхеа а.

М.-С. КИТИЕВ,
Назрановски района совхоз [illegible] звено кулгалхо.

1 МАЙ

Советашка-толанагl-бараш

Политически а [illegible] а хьинар айденна республике чакхдоах моттигерча Советашка харжа депутаташ дакъа [illegible].

Районии, юрта, станичии Советашка депутаташа оттабе дикагlбараш хьахоржаш я Наурски района къахьегама коллективаш.

Республике, дика вовзаш ва Ленина цlерагlча колхоза леладеш вола Социалистически Къахьегама Турпал Хамидов Эльмурза. Дика дебаш, тоадеш да из леладу [illegible]. Районии Совета из депутат кандидат тарсаш, Хамидова духьа къаьсттад харжаршта кандидат къахьегама. Хlанз кхо а района Совета депутаташа харжа оттаваь ва.

[illegible]

баьхарашта юкъе ба Калинина цlерагlча совхоза бригадир В. Н. Кузнецов, Кирова цlерагlча совхоза участка начальник А. Н. Михайлова, «Победа» совхоза болхло Т. Ч. Солтамурадова.

* * *

Халкъа депутаташа харжа кандидаташ оттабеш собранеш хиннай Гудермески района «Семеновод» яхача совхозе а. Гуденкарашна дийцар юбилейни шера шоаш оттаьча балхах, доккхал а деш [illegible].

[illegible]

Городской Совета депутаташа харжа оттабаьрашта юкъе оа свекламаш лелаеш вола Е. Абдулмуслимов [illegible] А. ОСМИЕВ.

КХЫ А ХЬИНАР АЙДЕННА

Моттигерча Советашка хургдолча харжамашта кийчо яра духьа [illegible].

[illegible]

К. [illegible]

БЕРРИГА НИЗ — ХЬУВКЪАМА

РЕСПУБЛИКА лаьтта леладераш дӀабийнабаьнна кен, горох, вӀашагӀа а эбаь кени горохи, коартолаш, соя, шекара свеклаш, баьцаш, баьца дараш. ДӀабийна йоалаш латт хьажкӀаш, гидуаргаш, тӀехьадув баьцадаараш.

Укх шерарча бӀаьстан хьалашка агрономически служба декхар да, тӀехьа а ца доахаш, аттача хьала анализ яр лаьттанцарча тӀоадала ондалча запасех ма хулла дикагӀа пайда эцари, шелало а бӀаьсти тӀехьаларо а баьча ӀотIкъема компенсаци яра кхашкара балхаш чакхдахара планнаш технологии товара. Механизаторски кадрай квалификаци лакха хиларо, техника моллагӀча балхашта кийча хиларо, колхозашн совхозашн дӀадувча фунци удобренешцен Ӏалашъаь хиларо йиш хулийт кхашкарча балхий бӀаьстан комплекс лоацача хана а дикал лакха йолаш а чакхъякха. еррига юртбоахама культураш дика хьувкъае.

ЧӀоагӀа лоархӀаме да лаьтта тоалуш латтача хана балха ханах цхьа сахьат а ца доадар, болх дика вӀаштӀехьбаккхар, ерригача техниках максимально пайда ийбар.

Къаьстта теркам тӀаувз шоашта гурахьа дийна кӀа тӀадолча кхаша. Температура сихха лакхлуш латтаро, лаьттанцарча тӀоадала запасаш дукха хиларо новкъостал ду баьцовгӀаш дикача хьала тӀа хилийта а укх сихха лакхъялийта а. моллагӀа овлий система дегӀайоалае. Укх шерарча бӀаьстан хьалашка торо хулийт химически удобренеех массаэа ийбечул шерагӀа пайда ийбе, овлашка а кхоачийташ.

Дика тоаденнача кхашта овлашка кхоачийтача способагӀа тувса еза комплексни удобренеш. Чоалханеча удобренешца цу тайпара подкормка тӀехьалхача хана йича а совбалац ялат Ӏодажкарах бола кхерам. хӀаьта баьцовгӀана формировани яра дика а да.

Ӏан хьалаша новкъостал даьд Ӏангара ювлача оасара баьцашта шелал да, хӀаьта бӀаьсти температура лохъяларо гӀо даьд сихха дегӀ да. Цудухьа гурахьа дийнача ялаташта, къаьстта нийлхачоа, де делача гӀулакхех цаӀ да гербицидаш тохар. Из болх ханнахьа баь баккха а дика бе а беза.

Геттара хила мегаш хӀама да температура сихха лакхъялар. лаьттан тӀера тӀоа ӀотоӀабалар. цу тӀа болх бе халагӀа хилар а. Дииза даргдоацаш хӀама хила дӀаотт дукха технологически операцеш цхьан ханна кхоачашъяр. Цхьабакъда, культураш дӀаелехьа лаьттана еча обработка а бӀаьстн культураш дӀаера а темпаш сихъяр цхьаккха дича а балха дикал лох а еш де йиш йолаш хӀама дац.

Дицдалийта йиш яц, тоӀадаланза а тӀоадал совдукха йолча а лаьттана ханал хьалха обработка йича из ӀотоӀалуш хилари дӀахо еш йолча операцеш дикал чӀоагӀа лохъеш хилари. Из хӀама ца хилийтара де дезар да кхай тӀа гӀолла машина доаха гонаш ма хулла кӀезигдар, цу балха духхьала гусенични тракторехи шерра мул ловцача комбинированни агрегатехи пайда ийбар.

Къаьстта лоархӀаме да гербицидех эффективно пайда ийбар. Уж юкъейоалаяро йиш хулийтаргья лаьттана еча механически обработка числош кӀезигде, культураш дӀаера ханаш лоацъе, баьцовгӀаш лакхъялара а дегӀахара а кхы а дикагӀа дола хьалаш хьаде. Лаьттана етача гербицидех юкахьалур аггара лакхагӀа хул эзба аьха лаьтта ханнахьа нийс а даь из дика тоадича, хӀаьта ишта удобренеш яткари уж яха езача кхоачаш кӀоаргга Ӏотуяхийтари цхьана шаьрдеча комбинированни агрегатех пайда ийбича.

Дукхача шерий даннеша хьахьокхача тайпара, бӀаьста тӀехьальнача шерашка лаьттан тӀера тӀоа бокъабалара кхерам чӀоагӀа совбоал. Цунца дувзаденна де дезаш хӀама да шаьрача ядача районашка тӀоадал ма хулла дукхагӀа лаьттанца юсаргйола гӀулакх дар, культиваци еш йолеи культураш дӀаюш йолеи агрегаташ йоахка шлейфаш шерра юкъе а йоалаеш.

Кхай тӀехо массанахьа а нийсъаь хила еш. Цу хьалашка чӀоагӀа лакхлу тӀоадал сецаяра лоаттабеча къовсама лоархӀам.

МАССАНОЛЧА моттиге цхьатарра хьатӀаэттай генараши хьажкӀаши дӀаюв ханаш Цудухьа дика цхьалигӀа да укх шера кхашкара балхаш. Цу тӀа а къаьстта теркам тӀаухийт кхашкарча балхий дикала.

Халонаш нийсъелар индустриальни технологех генараши хьажкӀаши дӀаювча, хӀана аьлча уж культураш дӀаювшехьа етта езар гербицидаш. Цунца дувзаденна сатессача дела саловлца де дезар балхаш.

Дукха да де дезараш рапс толаме чуэцаран цу майдаш тӀа ханнахьа доакъара культураш дӀаерам. Еррига республика хьайцача 32,5 эзар гектара тӀа с еза уж.

Балхий боарам лакха ба, амма юртбоахама культурашта гӀулакх дара даькъе агротехника де могадеш мелдар ца дела дита йиш яц, хӀана аьлча из ца дича оасар совдаргда, хьувкъам лохдургба. Республике отташ латтача хьало дӀадех колхозашкеи совхозашкеи берриг болх вӀаштӀехьа лелабар.

Укхаза чӀоагӀа теркам тӀабахийта де деза лаьтта тоадара балхаш, хьае еза фе. темпертура, кхачаи оптимальни режимаш.

Оасарца химически къовсам лоаттабар укх шера шеррача майдаш тӀа юкъейоалае лаьрхӀача хьажкӀаш, генараш, шекара свеклаш, соя, коартолаш лелалра индустриальни технологе эггара лоархӀамегӀа доли а цунах дӀакъоастаде йиш йоаца а дакъа да.

Хьалха латтача хьажкӀаш лелаерий опыто хьахьокх технологе дӀалехаш дола дерриге хӀамаш диэла кхоачашдаро лакха хьувкъам Ӏалашбеш хилар. Дика дар дӀадахача шера хьокхамаш Социалистически Къахьегама Турпалаша «Атагинский» совхозерча Ш. Гайтамировеи «Джалка» яхача совхозерча Б. Саидовеи кулгал деча коллективай, «Гойтинский», «40 лет Октября», «Шалинский», «Гехинский» совхозашкарча дукхача хьалхалаттарий. Цар кхаш тӀа оасар дацар. Дахача шера опыто тешадир. духхьала гербицидаш лаьттах Ӏочулхийта гоалро цар эффективность чӀоагӀа лохъеш хиларах уж феца дӀаахар бахьан долаш. Цудухьа Ӏалальмате дика, агротехника яхача бесса хьинахьа де деза гербицидаш яхкарен уж лаьттана кӀал яхарен дерригa балхаш.

Республика лаьтта леладераша дика кхетаду бӀаьсти культураш дӀаер лакха хьувкъам кхебара деча балхий алхха юхьиг мара ца хилар. ДӀахо де деза дӀайийнача хӀамашта гӀулакх дара тӀадерзадаь дола геттара бехктокхаме балхаш. ВӀалла юкъ юкъе а ца йолийташ кхашка араяха еза механизатораша хьатӀальнича хӀамашта гӀулакх дергдола агрегаташ. Ханнахьа дӀадоладе деза шекара свеклашта, коартолашта, баьца дарашта, кхыча культурашта гӀулакх дара дола балхаш. Плантацешка нилхаллен листаллен сосклаш ханнахьа нийсъярах тийша ба цун хьувкъам. Из болх шер-шера тӀехьа а эзала а бу Шаьла, Урус-Мартана, Ачхой-Мартана районий дукхача совхозашка. Карарча шера хилийта йиш яц уж кхоачамбоацараш.

ЛоархӀаме да коартолаши баьцадараши дийнача кхашта бокъонца теркам тӀа лоаттабар, царна подкормка яр, хий дилар, мугӀарашта юкъера лаьтта пайца даккхар, баьцовгӀашта де деш йола хӀамаш сихха дӀалхари царна хулача лазарашта духхьала къовсам лоаттабари. Цунца дувзаденна кертагӀа ца даьккхача даргдац, баьцовгӀашта, къаьстта шекара свеклашта, зенаш деча хӀамашца химически биологически къовсам массанахьа а эффективно ца лоаттабеш хилар.

Гаьна яц хьувкъам чуэцаш доладала деза ха. Техника кийчъяра гӀулакха къаьстта тӀахьожам лоаттабе беза гурахьа дийна а хьалха чуэцаш дола бӀаьсти дийна а плат хьакха а арэ а дезиш болча механизатораша. Колхозашкеи совхозашкеи мел йола еррига комбайнаш, жаткаш, автомобилаш дика тоа а яь кийча хила еза хьувкъам чуэца болабалехьа ши кӀира хьалха. Уж латташ хила еза уборочно-транспортни отрядашкеи звеньяшкеи. КӀи-марс чакхбаккха беза 10 — 12 дийнахьа.

Шоай беррига низ тӀабохийт лаьтта леладераша лакха хьувкъам кхебара, тӀайдаь пачхахьалкхенга юртбоахама продукташ йоккара декхараш кхоачашдара, хьатӀаккхоачаш латтача СССР. Нохч - ГӀалгӀайчен автономи 60 шу дизара, нохчийни гӀалгӀайи шоай лоламе Россеца юкъъебаха 200 шу дизара а шерийта доккхийча къахьегамца толамашца пачхъбахара.

У. ЛЬЯНОВ,
НГӀАССР юрта бейлама министра хьалхара заместитель, РСФСР заслуженни механизатор.

ДОШ — хьалхалаттарашта

ШИЙ ИРАЗА ДА САГ ШЕ ВА

Ер тхьоаргӀа шу да Ленина цӀерагӀча Грозненски межаьдатта чакхдоахача заводе со къахьегаш вола. 1963 шера Грозненски № 2 йола технически училище бистте а аькиза юкъьанца шоллагӀча цехе оператораллла балха вера со укх заводе.

Хала дар юкъьанца. Училище сона хьинхар кхоачамболаш дацар, цудухьа дукха технически литература деша дийзар са, дика новкъостал дора йоккха опыт йолча ветеранаша, улув болх беча боккхагӀболча новкъосташа. Барт тайна коллектив яр тха цехера яр. Соца цхьана болх беш бар эрсий, эрмалой, украинцаш, кхыча къамий вижалаш. Цар новкъостанца, хьехамца, ца хоур сона къаӀомадарца аьттув баьнар са дика болх боалаш, ирохингирующи установкашта мел эша гӀулакх де хоаш вола оператор хила.

Тха цеха коллектив дика поархӀаш яр заводе, хӀана аьлча, цхьа бутт дӀабодацар оаза тхоай декхареш тӀакхоачаш ца деш, лакхагӀа йолча категорех мара продукци яра ца кецаш. 1966 шера сона елар ВЛКСМ Нохч-ГӀалгӀай обкома грамота, хӀаьта цул цхьа шу хьалха КПСС мугӀарашка дӀанийцар со. Дукха за ялалехьа дог гӀоздоалаш хоам бера тха коллективе. Са цӀи Заводской района Сийлен книжка тӀа дӀаязъяьй аьнна тешал ду каьхат делар сона. Кхы а хьинарегӀа къахьега декхарийла вар цо.

Цхьацца дага доаца хӀамаш нийсну сага вахаре. Ишта, сменагӀа балха аха йиш йоацаш гӀулакх нийсделар тха дезале, цудухьа № 4 йолча цехе балха хьожавар аз даь дехар кхоачашдир кулгалхоша. Укхаза емкосташ цӀеньеча балха хьожавир со. Из дар 9 шу хьалхе.

Халеи бехктокхамеи болх ба хӀанз аз беш бар а. Укхаза яц зӀамига механизаци, автоматизаци. Берригa болх белаца, вабаца, жӀовнаца бе безаш ба. Хала дециий дӀайвача дийнахьа металлически емкоста чу а ваьнна, юкъ тӀа противогаз а елла болх бе!

Цхьабакъда, цу балхах со къехнаш вац. Из кхыча тайпара хила йиш а яц, хӀана аьлча, цеха партбюро член а волаш заводской дружина начальник се хиларах тарра, кхычарна масал тела дезаш воландаь.

Вай мехка моллагӀа бола болх сийлен ба, боагӀача бесса из хьебеш хьо вале. Цох лаьца массехк дош але безам ба са. ХӀанз тха коллективе къахьегаш ба эрсий Игошин Николай, Дремлюга Григорий, Азаров Вячеслав, нохчий Баштаров Аьхмад, Атиев Хьасан, эрмало Ромбаров Вениамин, кхыбараш. Цар хьинарца, интернациональни сакхетам лакха хиларца дувзаденна до оаза доакка къахьегама тола [illegible].

Таханара деза цӀен хьатӀакхачалехьа цхьа ди хьалха апрель бутта эзадаьи кхоачашъяьй тха цеха беррига болало ша.

I. МАГОМАДОВ,
В. И. Ленина цӀерагӀча Грозненски межаьдатта чакхдоахача заводе кхьолагӀча цеха емкосташ цӀеньер.

БАРТ ЧӀОАГӀА, ХЬИНАР КЪОНА

Соахка Грозерча шоллагӀча микрорайоне хьалъе йоалаьй 140 моттиг йола ТЭЦ-2 берий беш. Из объект юбилейни а пусковой а лоархӀаш я. Карарча шера кхоалагӀча квартале болх бе йолалла еза я из. Новогрозненски ТЭЦ гӀишлошъяра управлене керттерча инженера Белидов Руслан Шедиловича яхачох, из бистеякха дага бо гӀишлошъераш.

ХӀанз керттерча даькъе хьалъетта аьннай берий беш. Каменщикаш цӀеношта юкъера йовкъаш, цхьацца кхылола балхаш деш ба. Царна керте латт хьинар дола къона бригадир Мусаев Хилир. Цо кулгалдеча коллективо соахкера шу чакхдоалаш коммунистически къахьегама коллектив аха цӀи лакхар. Цох бокъха толам лархӀа боагӀа, хӀана аьлча. из бригада вӀашагӀъелла берригa бархӀ бутт мара бац. Цуна юкъе барт тайна къахьегаш ба дукхача къамий вижалаш. ХӀаьта цар бригада комплексни я, ший-кхаь сагагара дӀа мел яккхараш къона нах ба. цу даькъе ялх комсомолец а волаш. Дукха ха яц каменщика говзал Гациева Хамсата карадераьнь. Юкъера школа чакхъяьккхачул тӀехьагӀа енай из укхаза. Ше къона яле а дукха ха ялалехьа боккхийчарца нийсъала карагӀдаьлар цунна. Шийна тӀадилла общественни гӀулакх кхоачашдара а чӀоагӀа тохалора Хамсат. Цудухьа новкъосташа комсоргалла хержай из. Участка начальника Мархиев Хасмахьмада, мастера Ужахов Гирихана дувцачох, из цӀаккха балха ара ца йоалаш йисаяц, шийгара дика хьокхам гойташ-къахьег субботникаш деча, кхыйола массови мероприятеш чакхйоахача хана.

Ишта, дика могаю кулгалхоша Хамадаева ПаьтӀамат а. Штукатура-маляра балхаш деш йолча цо даим лхар сатта ший балха норма тӀехкхоачашъаь ца Ӏеш дийнал лакха йолаш чакхдоакх тӀадилла декхар. Цу даькъе цул лакхагӀа балха квалификаци йолаш саг вац укхаза.

Эггара къоначарех ва комсомолец Мусаев Хоза. 1 Майна хетаьча яхье эггара лакхагӀа дола хьокхамаш доахаш хьаенав из. Цкъаза ший норма шозза тӀехкхоачашъе кайоал цуна. Квалификацега диллача кхоалагӀа разряд мара йолаш вац из хӀанз, бакъда, хьабеш бола болх пхелагӀа разряд праша саина чакхбоакх. Соахка декабре управлене каменщикаш, кхыбола говзанчаш котбалара пхь лоаттаеш хилар. Цхьаьн сахьата эзар гаргга кирпишк йотта карагӀдаьлар цун.

ГӀишлош хьалъеча эша механизмаш ца хилча болх юкъагӀбусаш дукха моттигаш хул. ХӀаьта укх тайпарча йоккха йовцача объекте эггара дукхагӀа эшар кран хул. Цу тӀа болх беш ва Покида Анатолий. Каменщикий, кхыча болхлой аьттув баргболча тайпара мовхьаш дӀа-юха нийсде карагӀдоал цун.

Коллектива барт-цхьоагӀонах. интернациональни догуйлах дурцаш белгалдаккхаила даргдац уж кхотабеш дола керттера бахьан юкъара декхар кхоачашдара тӀехьа шоай хьинари низи кходергдоацаш уж хилар. Цатоам хӀинна, эшшача моттиге цаӀ шоллагӀчоа новкъостал де оарцагӀ ца воалаш моттиг дагалгӀац бригада кулгалхошта. Шоаш хьалъеш йола объект республика а мехка а юбилейца ювзаенна йолга дика кхетадеш ва болхлоех хӀаравар. Цкъаза нийслу ханнахьа материал хьатӀа ца оаэш, механизмаш хьа ца кхоачаш. Цу хана а хӀама ца деш болхлой лелаpгбоацаш гӀулакх вӀаштӀехьдаккха гӀерт участкера кулгалхой.

ХӀанз отделочни балхаш доладаьд укхазо. Ялхайтта сагах латта комплексни бригада я из декхар кхоачашдеш. Цар бригада вӀашагӀкхийттача хана дена 24 шу даьннад. ТӀаккха кхетадеш да цун тӀум боккхагӀа болча болхлой йоккха опыт хилар. ХӀаьта коммунист йолча бригадира Бебра Нина Семеновнай, профорг Мурар Вера Ивановнай, хӀанз коллективо Грозненски горсовета депутаталла харжа кандидаталла оттаь йолча Ранчеева Нина Александровнай къахьегам белгалбаьккхаб дукхача совгӀаташца. цу даькъе оправительственни дараш а долаш.

С. МАИСИГОВ.

СУРТА ТӀА: 1. (Аьттехьара аьрдехьа) мастер Ужахов Гирихан, крановщик Покида Анатолий, штукатур-маляр Хамадаева ПаьтӀамат, каменщик Мусаев Хоза, слесарь-сантехник Садулаев Шарип. 2. Бригадир Мусаев Хилир

З. БАТЧАЕВА сурташ.

ДОШ — хьалхалаттарашта

САЙ БОЛХ ДУКХА БЕЗА СОНА

Тхьаьи вӀснагӀа шу да аз Нохч - ГӀалгӀай гӀишлошъеча управленена чуйоагӀача СМУ-9 болх бу, бакъда, са къахьегама никъ-м кхы а итт шу гаргга хьалагӀа дӀаболабеннабар. ХӀаьтта кхуаш йоагӀаш йоӀ яр со Краснодарски крае Отрадненски станице хиннача кӀомала тахьш деча заводе бильщица а йолаш къахьега йолаеннача хане.

Цул тӀехьагӀа Грозне база хьабоагӀа тха дезал. Хьалдеш латтӀа дукхалза вӀаштӀардаь цӀенош, промышленни объекташ сайна бӀаргайча гӀишлошъеча балха яха безам хилар са. Из аз кхоачаш а дир. Укх СМУ бетонщицалла балха ера со. Дукха ха ялалехьа 20 совгӀа сог чуноагӀача бригадена кулгалде хьожа а аь боккха тешам белар сох кулгалхой. Хала дар юкъьанца.

ХӀаьта а вӀаш Ӏымерза, барт тайна, деррига дика-во юкъара долаш, халонаш коллективно эшаеш хилараа карагӀдаьлар тхона СМУ еррига бригадашта юкъе хьалхале яккха.

1966 шера ааннел совгӀа хӀана бац, аьнна болча тха бригада бетонщицашта Даьхен деза совгӀаташ делар. Цу хана «Знак Почета» [illegible] орден енна Шикова Галина Ивановна хӀанз пенсе а яха салоӀаш а, хӀаьта тайп-тайпара медалаш енна Букарева Нина, Адаева Асмел, кхыбараш, Кургускина керте латтача штукатурий бригаде хӀанз а тӀехьа къахьегаш ба. Царца цхьана сона делар Даьхен эггара дезагӀа доле совгӀат — Ленина орден.

Цул тӀехьагӀа цхьа шу совгӀа ха аьлча штукатуралла болх бе эзар со. Цига а ши шу доаллаше а бригадиралла оттайр.

Карарча шера январь бетта. 18 шу хьалха ойса Ӏомаьчча Горшкова Тамара Ивановнайга сай бригада дӀа а енна, со пенсе яар. ЦӀенача дегӀара ловцаш доазар сона са новкъосташа, кулгалхоша со накъьойсач хаш. Бакъда, цхьан мугӀагӀа [illegible] цӀагӀа Ӏаелаэзо со. Дог-уйла, са беррига [illegible] сай коллективаца бар. цуйхьа бонгаде штукатуралла юха а балха ера. ХӀанз со 4-ча гобольница цана паьрзӀа 240 моттиг йола стационар эксплуатаце дӀаличча хьинаре датта йоалаш я.

А. БОГОСЛОВСКАЯ.
штукатур. Ленина орден лелаер.

Вай Грозный хозлуши тоалуши йоагӀа

Къулбаседа Кавказе йоккхагӀчарех йола индустриальни центр иле а укх тӀехьарча шерашка кхачча Нохч-ГӀалгӀайчен столица — Грозный хозагӀчарех а цӀенагӀчарех а и ала йиш йолаш дацар вай. Из чӀоагӀа новкъадар грозненцашта, вай город дукха мел совчарна.

Бакъда, хӀана гӀулакхаш хувцаденнад, лаьха саина а хувцалуш. Хьалдолалел Ленина цӀерагӀча проспект тӀа, города керттерча улица тӀа гӀолла. Массехк шу хьалха шица даргӀача кхаьнача цӀенолех хӀама вахейисаш. Уж хиннача хьалдаьд доккхий, Ӏалальмате хоза, дукхагӀа вӀаштӀардаь цӀеноши, ма хоза, шера а проспект хӀана! Къаьстта эргайоал, кхоолу из цӀенош дездеча деношка.

Е хьалдолалел Орджоникидзе цӀерагӀча проспекта тӀа гӀолла машинаьхьа вол залагахьа. Вай городе массехк шера ца хиннача сага йовзаргйоацаш хувцаенай из а.

Вай города сибат даьккхача гӀирсех дукха безам бац тха тахан. Уж дукха хьалдаьд ший долча вай гӀишлонхоша. Баркал царна! Цар гонла кулгаш да вай столица центр тоаь ца Ӏеш, города шистошка а бахача йаха эша еррига наргӀатонаш йола цӀенош хьалдераш.

Тхоай фотокорреспондента И. Ишена оаха енна заданн ар вера хьаллеш латтача цӀенош сурт даккха, аьнна. Цо из даьккхал пхелагӀча микрорайоне кхьалш латтача Олимпийски проезд оалача. Каьтта цига цӀеноаш хьалдаь боарга гӀишлонхой. ТӀаккха бӀаьш болча делалашка кхоачарга наргӀата кварташ, хӀаьта вай город кхы а хозагӀа хургба.

М. МУСИЕВ.



ХЬИНАР КХОДЕРГДАЦ

ЦхьайттталагӀча пятилетка шоллагӀча шера тха ферма болхлоша социалистически декхар тӀаийцад 4180 центнер шура дикха а цох 3140 тонн пачхахьалкхенга йохка а.

Мишта кхоачашду оаха тхоай дош? ДӀадахача шера планагӀа якха йоагӀар 2350 килограмм йолаш хӀара кхоабача Ӏаттагара 2803 килограмм шура яьккхар оаха, хӀаьта планал совгӀа пачхахьалкхенга ехкар 487 центнер. Из толам баьккхар тха хьайбаш леладераша дукхача халонех лоархӀа а беша.

Укх шера цхьоалагӀча квартала пачхахьалкхенга шура йохкара план кхоачашъяьй 119,8 процент. ПланагӀа йохка йоагӀар [illegible] центнер йолаш схьай [illegible] центнер. Из толам баккхарах республика фермашкен бригадашкен юкъо лаьрхача социалистически яхье котъяннаре а лаьрхӀа республикански газеташ тӀа чӀоагӀдаьча Сийлен уна тӀа [illegible] тха ферма коллектив. КПСС райкомен [illegible] [illegible] карара [illegible] Цо дайнех, аххай церами а [illegible]

Дикача къахьегама [illegible] [illegible]

Кодзоева Хадо доярка йолаш болх бу кхо шу мара дац. Деце а дика карадераьй цо ший говзал. ТӀа-тӀа лакхлуш йоагӀа балха опыт. Цунна ца [illegible] дӀахьехаш доккха новкъостал даьд ферма бригадира Душев Ӏаьласа нокха балха опыт йолча доярка Дакурова Мадина. ДӀадахача шера хӀара цу тхьокача Ӏаттагара планал совгӀа 350 килограмм [illegible] яьккхар Кодзоева. [illegible] дӀадоладаьд Хадо цхьайтталагӀча пятилетка шоллагӀа шу а. Укх шера баь бетта шера планагӀа [illegible] езар 2250 килограмм йолаш [illegible] ра Ӏаттагара 1000 килограмм шура яьккхай цо.

Хадеца социалистически яхь лелаеш а Оздоева Матрена. Цу кхоа хӀара Ӏаттагара 940 килограмм шура яьккхай цо. Хьинаре къахьегаш доаркаша Шуддалиева Макка, Дакурова Долатхана, кхыбараш.

Царна шоай декхараш мишта дика кхоачашдургдацар [illegible]

А. [illegible]

Укх шера 20 июне моттигерча Советашка хургдолча хоржамашта хьинаре кийчо еш я № 60 йолча Грознерча школа вӀашагӀъеллача агитпункта чуйоагӀа агитколлектив. Агитатораша харжархошта советски хоржамий системах, СССР Конституцех беседаш ю.

СУРТА ТӀА: агитпункта заведующи (юкъе латтар) Л. Г. Науменко агитатораща Р. И. Дроничниковаца, В. Н. Суровцеваца, З. Я. Сантаеваца, Т. П. Водолажскеца, Т. П. Долаковаца, М. Н. Белоусоваца аргӀанара инструктивни совещани еш я.

З. БАТЧАЕВА сурт.

Партнкоми яхьи

КХОЛЛАМА НИЗ

Ерригсоюзан социалистически яхье хьалхара моттигаш а йоахаш чакхдаьккхар пхилетка хьалхара шу «Малгобекнефть» НГДУ коллективо. Цуьнтта мехкадьттен гали йоанхача пехайта юкъе 1081 шера IV кварталe кхоалагӀа моттиг яьккхар ЦДНГ-3 коллективо. Мехкадьтта доанхача бригадашта юкъе хиннача къахьегама къовсаме шоллагӀа моттиг яьккхай М. Н. Торе кулгалдеча бригадо.

Укх шера а мехкадьттен гали йоанхача управлене ерригa а структурни подразделенеш, бригадаш, отделаш, службаш шерра дакъа лоацаш я Ерригсоюзни а республикански а яхье СССР вӀашагӀъелла 60 шу, Нохч-ГӀалгӀайчен автономи хьаль 60, нохчийн гӀалгӀайн шоай лоӀамагӀа Россена юкъеяха 200 шу дизара сийна лерж(?)ача яхьа девизаш я: «ХӀара балха дийнахьа хьалер — духхагӀа», «Еррига а скважинаш — болх беча фонде», «Ремонт яра дикала — болхлой тешам», иштта кхыяраш.

Опыто хьахьекхад НГДУ ерригача структурни подразделеней балха специфика теркал а еш, дифференцированно яхь вӀаштӀехьаккха езалга. Хоадам болли декхар хьалхашка а оттадаь, хӀаране хьадер дикагӀа бӀарiгуш долаш еррига а структурни подразделенеш яхь дахьаьа йийкъий дакъа.

Социалистически яхьа итогаш хӀара группе къаьсткъаьста ю. Цо торо лу хӀаране професси, хьаштаи теркал а деш, управлене болх бега бола берргга а нах шерра яхьа юкъеоза.

Къестадеча декхарашна хьежжа партномо кулгал а деш, профсоюзни организацеи администрацеи цхьана моральни а материальни а стимулировани яра условеш оттадьй. Котало яьккхача цехашта, бригадашта карара кара тела ЦӀе байракхаш, вымпелаш, ахчан премеш лу.

Яхьа итогаш яра хӀара цехе комиссеш вӀашагӀъеллай. Комиссеш вӀашагӀ хьоалча хана балха тӀа дола кхоачамбоацараш гучадоах, уж дӀадахара ха оттаю, бехктокхаме бараш къоастабу. Цехий, участкай кулгалхоша, профкомий председателаша кулгаш а яздий, акташи протоколаши уттаду. Яхьа итогаш еча шоллагӀча этапе НГДУ вӀашагӀъеллача центральни комиссе заседане буш управлене коллективаша бӀаь болх. Цул тӀехьагӀа управлене кулгалхойи профсоюза промысловий комитета членаши вӀашагӀ а кхийте, яхьа тӀеххьара итогаш ю.

Производстви еррига а дакъаш юкъе а йолаш, яхьа итогаш иштта еш хиларо торо лу къахьегама оасарле а коллективий кхетам балара а дешаш дикагӀа къестале.

Социалистически яхь вӀаштӀехьбоанхача лоархӀаме гӀулакх да хӀаране хьадер шерра дӀадовзийталга. Хьалхарлаттача бригадашта, цехашта, дикагӀболча производственникашта карагӀдар оаха хьахьокх гойтара агитацеш, пейвозонца, дикагӀбарий опыт юцаш аралистовкаш, «молнеш».

1982 шера хьалхарча кварталe НГДУ болхлоашта юкъе котало яьккхачарех ба:

Мехкадьттен гали доанхаш бола операторайш А. И. Ерохин, М. Ю. Матиев, А. Широков, Р. В. Придчина, И. Г. Безуглов, И. М. Федоров; скважинашта текуни ремонт еш бола операторайш Х. О. Салатов, С. П. Драчун, А. П. Дегтярев, ЦИПД операторайш М. М. Хамхоев, В. И. Подгурский кхыбараш.

Бригадий хьисапе социалистически яхь леласю а мехкадьтта доаха, скважинашта капитальни а текуни а ремонт, нах чубахача фусамашта, культурно-бытови объекташта капитальни ремонт ю къахьегама коллективаш. Укхаза яхьа итогаш ю хӀара кварталe цкъа.

Болх вӀаштӀехьбоанхача а шин участие къахьегача иа нах кхетам лу(?)а а хьалха латтар мастер ва. Цун лоархӀам лакхбар духьа тха управлене «НГДУ дикагӀвола мастер» яха девиз а йолаш, шерра социалистически яхь лерждй. Цу тайпарча къахьегама къовсама итогаш шера цкъа — мехкадьттехой Ди долча хана ю.

«Малгобекнефть» НГДУ лерждча социалистически яхьа яхьа форма я «Коммунистически къахьегама цех», «Коммунистически къахьегама бригада» яха цӀи як кхара тӀехьа къовсам 'лоаттабелга.

Структурни подразделеней еррига а коллективашта дакъа лоац цу тайпара бахь(?) вӀаштӀехьбоанхача. Управлене йолча 12 цехах бархӀ цех «Коммунистически къахьегама цех» яха лакха цӀи лелаеш я. Иштта укхаза йолча 43 бригадах тхьан йийтта «Коммунистически къахьегама бригадаш» я.

Иштта боккха лоархӀам болаш я инженерно-технически болхлоашта юкъе йола къахьегама яхь. Цу гӀулакхо техника, технологе дола нердадар тӀехьа ца доахаш, производства юкъедоаладара новкъостал ду, рационализаци изобретательстви еча нах юкъеоз, хӀара балха моттиге къахьегам [illegible].

Тайп-тайпара форм[illegible] а йолаш, управлене [illegible] стически яхь вӀа[illegible] яхача къаьстта теркал тӀа лоаттабу къахьегама дисци[illegible] лина чӀоагӀъяра, кадраш хуцалулга мӀеаигдара. Социалистически яхьа керттерча условех да хьуржаш кхоми беш материалаш бийдал дӀаухийтилга. Социалистически яхьа итогаш еча хана эггара хьа[illegible] хьож халкъа руакъа хинчта лора ду.

Социалистически яхьа масса йолча формашка белгалдьаккхад аратенача продукце дикал айелга. «ХӀара балха дийнахьа хьалер духхагӀа хилийта» яхача боламе дакъа лоацача мехкадьтта доанхараша къаьстта теркам тӀалоаттабу цу деша.

«Малгобекнефть» НГДУ коллектива берригача мехка а республика а юбилейшта пачхалхода шерра социалистически яхь а йоаржаь, планаш аьданеш а тӀайиц, доккхий декхараш толаме кхоачашдеш хьайоагӀа. Цо лерхӀ къахьегама хьинар кхы а йилаь. XI пятилетка шоллагӀча шера оаданеш хьалхха кхоачашде.

Ф. АЛБОГАЧИЕВА.
«Малгобекнефть» НГДУ партнкома секретарь.

НГӀАССР

60 200

ПАРТИИ СОВЕТАШИ

«Советски Социалистически Республикай Союз хьаьххелла 60 шу дизарах» болча КПСС ЦК сецам тӀа белгалдаьккхад, «дерригача къамий народностий политически вахар юкъара хилар, айхха цхьоагӀо йолаш уж хилар къаьгга хьахьокхаш я массови, Ӏаьдал диза шоай бе доаллаш йола пачхахьалкхен органаш — халкъа депутатий Советаш, 2,3 миллион болча халкъа викалаша коммунисташа а парте боацараша а. 100 совгӀча къамаи викалаша ерригача пачхаьалкхен полицепкара къестаду цига политически, социально-экономически, культурни строительства дешаш, боккъонца йола социалистически интернационализма школа чакхйоаих».

Советаш вай мехка цу тайпарча хьал тӀа а сий долаш а хилийтара Коммунистически парте керда социалистически общество хьалъеш юхханца денз Ӏалаьмате чӀоагӀа а хадданза а новкха яьй уж вӀашагӀнохкарзи дегӀакхувлараи. Социализм хьалъяра хӀара этапе Советаш чӀоагӀъеш а парта низ боллийташ а, парти гӀийртай парте боаца хьинаре кадраш шиша гонахьа дукхагӀа хилийта. Советски Ӏаьдала социальни кӀийле шеръе. Цунна цхьана цо цӀенхашта тӀаэда тугаш хиннадац Советаш партийни влиянех дӀакъоастае гӀерташ леладаь гӀулакхаш.

Из къаьгга гуш да Нохч-ГӀалгӀайчене социализм хьалъяра юххьанцарча хаьюкъа хиннача советски строительства опытага хьежача.

Граждански тӀом чакхбаьннача тӀехьагӀа геттара хала политически а экономически а хьолаш хиннад Нохчийчеи ГӀалгӀайчеи. Моцали къелий, хӀаьта кӀаьна гӀардениаех юхебисараша, шейхаша, моллаша, казакашта керте лаьттараша Советий Ӏаьдала духьала тӀаша балхаш лелладора. Цу хьале лоархӀаме дар моттигашка шерра Ӏаьдал чӀоагӀдара хьаьдаь гӀулакхаш чакхдахар, къахьега лоамарой нуй оагӀорахьа бахар.

Кхьан районашка Советски Ӏаьдал чӀоагӀдара геттара лоархӀаме хилар 1920 шера 14 октябре тӀайийна «Малхбоалеахьа хьанкъаш дахача моттигашкара РКП(б) декхарех» бола РКП(б) ЦК Политбюро сецам. Цун проект яьйр В. И. Ленина ва. Цу тӀа цӀиька [illegible] хьайтар парте къамий политика лардеш, хьалхагӀа лоамий [illegible] дӀадеххьа лаьттаж [illegible] хилар, [illegible] цилар дӀанхаиндир, и кх дӀ.

Социально-политически [illegible] хилар, цунца [illegible] Советашка хоржамаш дара [illegible] бола на бича бари [illegible] дар теркал а деш. [illegible] ГӀалгӀайчен, мехки [illegible] районашк [illegible], 1920 шера [illegible] Ӏаьда [illegible] органаш — [illegible] комитеташ. Партийни организацеши [illegible] [illegible] Советашка хоржамаш [illegible].

Горски АССР вӀашагӀъелла [illegible] (1920 шера январь) республика партийни организаце [illegible] моттигашка Советски Ӏаьдал чӀоагӀдара, Советашка шерра хоржамаш дара. Партийни организацеша [illegible] бола [illegible] 1921 шера апреле Горски АССР Советий учредительни съезд [illegible] 60 сагах латташ бола Горски ЦИК харжар. Царна юкъе вар Нохчийчера [illegible], [illegible] — 5, ГӀалгӀайчера — 3 (25 эзар вӀаьхар 11274 саг).

сагагара цхьа викал лоархьаш).

Объективни бахьанаш хиларах 1921—1924 шерашка Нохчийче массехказа ревкомаш юхавӀашагӀйоххаиза яланзар, хӀаьта ГӀалгӀайче — цкъа (1922 шера). Ӏаьдала органаш хиларах тӀарра Советаш ГӀалгӀайчене чӀоагӀъенна яьлар 1923 шера гурахьа, хӀаьта Нохчийчене — 1924 шера аьхка.

Партийни организацеш дегӀахарга а чӀоагӀъяларга а хьежжа тоаллора цар Советашта кулгалделга. Партийни органашеи коммунисташеи хьинаре дакъа лоацар Советашка хоржамаш дара кийчо еча, уж деча, цар практически балха юкъе. Советий исполкомашкара шоай франкцеш дайи чӀоагӀйора партийни организацеша, цига болх бара опыт йолеш идейни кийчбаь болеи парте членаш а ухийташ.

Советий балха формаши методаши эргайоахаш тоаяра лоархӀаме хилар Советий болх дийнбара 1924 шера парте кхайкаь лозунг. Из деча хана парте дийрхӀар фу дар аьлча, из дар Советий новкъосталца середняк кулакх дӀакъоаставар, цуна пхоллаш яр, къебарашцара чӀоагӀъяь ца Ӏеш, юкъера хьал долча ахархошцара болхлой союз чӀоагӀъяр. Советий болх дийнбара политика гӀо дир пачхахьалкхен аппарат чӀоагӀъяра, къахьегача нахацара Советий бувзамаш шордара.

Советашка а парте боацача нaха юкъе а партийни организацеша дукха болх барах хоржамий кампанешта юкъе хьинарегӀа дакъа лувца баьлар бӀаха нах. Масала, 1925 шера Грозненски городской Советe хиннача хоржамашка 39 процент болча нaха мара дакъа лаьца дене, 1926 шера уж 48 процент хилар. 1925 шера ГӀалгӀайчене хоржамашка дакъа лаьцар 28 процент нaха, 1926 шера — 45 процент.

1927 шера Советашка хоржамаш деча хана партийни организацешеи советски органашеи хьалхагӀа шоашкара дийнна гӀалаташ терналдир. Советашка хиннача хоржамий итогаш йийцача ВКП(б) ГӀалгӀай обкома 3-ча пленума материалаш тӀа белгалдоаннхар, массанахьа а хоржамех йола инструкци наха лайовлийта хилар, эггара хьалха отчетни кампани яь хилар, къеча нaха, батракий, кхалнаьха, кагирхой къаьст-къаьста собранеш яьлга, хоржамий комиссей состав лерттӀа харжа хилар.

ДӀахо йодача хана а Нохч-ГӀалгӀайчен партийни организацеша толаме болх бир Советий болх тоабеш, цуна тӀа-тӀа дукха болхлой, ахархой, къахьегама интеллигенци юкъеувзаш, Советий балха формаши методаши оргайоахаш тоаеш, цигара партийни франкцей лоархӀам [illegible].

Партерганизацеша шоай нерттера лакхар лерхӀар Советаш пролетарски кадраша, хӀаьта юрташка — батракашеи къеча нахацеи чӀоагӀъяр, цар цига ниййса [illegible].

В. И. Ленина аьннад «къахьега ахархо хьал долча ахархочох бола бен йола ахархо йоккхар(?) деча ахархочох, ахархо къахьегамхо бахар еча ахархочох къестаеш хила еза пролетариат. Уж иштта йоаш [illegible] лаьтт социализма маьӀне». Из ленински уна [illegible] а лурваш партийни организацеша советски [illegible] Советашка хоржамий деча [illegible] социальни дифференциаци [illegible] [illegible].

[illegible] Масала, 1929 шера Нохчий [illegible].

Цу тайпарча элементаша хоржамашка дакъа ца лацаро Советий социальни состав тоаяра гӀо дир, наха юкъе Советий сий лаккхдир, цар балха юкъе дакъа лувца болхлой, батракаш, геттара къе ахархой дукхагӀа хилар. 1927 шера Грозненски горсовете хержар 443 депутат, царех 250 болхо вар. Цу шера ГӀалгӀайчен юртий Советашка бар 50 процент бедниакаш, 46 процент середниакаш, хӀаьта 4 процент гаргга бараш — хьалдола ахархой. Нохчий областа аульски юртийн Советашка 1928 шера бар 60,4 процент бедниакаш, 29,5 процент середниакаш, 3,3 процент батракаши болхлойи. Нохчийчен Советашка кулакаш вӀалла ба а бацар, хӀаьта цул хьалхагӀа хержача Советашка уж 19 процент бар.

Нохчийчен а ГӀалгӀайчен а хьалашка къаьстта чоалхане проблема яр общественни балха, цу даькъе Советашка болх бара а озаш, нохчийн гӀалгӀайн кхалнах юкъеозар. ХӀаьта а партийни организацеша тӀалгӀертта къахьегарах, хоржамий кампанешта а Советашка болх бара а лоаман кхалнах юкъеозача дикка аьттув баьлар. Нагахьа санна 1925 шера ГӀалгӀайчене кхаж тасса баьхка кхалнах 0,23 процент мара хиннабеце, 1927 шера уж 6,3 процент хилар. Юртий Советашта юкъе бар 12,1 процент кхалнах. 1925 шера Грозненски городской Советe хержаяр алхха 6 кхалсаг е цун составага диллача 3,6 процент. Бакъда, 1927 шера цига яр 57 кхалсаг е горсовета составага диллача 15,1 процент. 1928 шера Нохчий областе кхаж тоссаш бар 30,5 процент кхалнах, хӀаьта аульски юртийн Советий депутат яр 701 кхалсаг. Цу цифраша хьахьокх, бахача наьха культурни боарами къахьегамхой политически хьинари лакхдаларга хьежжа, кхалнах советскии общественни балха юкъеозара декхар партийни организацеша тӀа-тӀа толамегӀа кхоачашдеш хиннилга.

СССР ерригача классий а социальни группай а, къамий а народностий а викалех латта 2 млн. 280 эзар депутат ва хӀанз мехка ерригача Советашка хержа. Депутатех 68,6 процент бараш болхлойи колхозхойи ба, ахаш гаргга хӀаца бан аьнна — кхалнах, 56,8 процент бараш — парте боацараш. Советий балха юкъе хьинаре дакъа лоац 30 миллион сагах латтача Советий активо.

Нохч-ГӀалгӀайчене пачхьалкхен Ӏаьдал чакхдоах республика Лакхехьарча Советой 10 эзар гаргга депутат чувоагӀача 207 моттигашкарча Советашеи. Царна шоай толамагӀа новкъостал ду 120 эзар сагах латтача активо.

Моттигашкарча Советашта тӀа-тӀа дукхагӀа дикъа юкъе ихухь общественни производство, [illegible] образовани, бахача наха бытовойи коммунальни гӀулакх дела, торговли, укхазIeно лоарагӀи дегӀадалалеча, нах чубатен культурно-бытовойи гӀирсаш хьаттleча. Пачхьалкхен Ӏаьдала моттигашкарча органий гӀалгонни лоаттабарен координационни функцеш лерранегӀа чӀоагӀъь, юкъерчеша хьежжа шоай доалахьарча территоре тӀа енна экономически социальни девлабар [illegible] [illegible]. [illegible] КПСС XXVI съезда решенеш цхьанатоагӀаеш пятилетка [illegible] [illegible].

Укх шера 20 июне моттигашкарча Советашка хургдола хоржамаш [illegible] лоархӀам. Укх гӀорт [illegible] вай республикае [illegible] [illegible].

М. МАМИЛОВ,
исторически Ӏилмай кандидат, ЧИИ истори кафедра доцент.

ДОШ — хьалхалаттарашта

ТХОАЙ ДЕКХАРАШ КХЕТА А ДЕШ

Тха колхоза хьайбаш леладераш дикача толамашца кхаьжаьллаж(?) тахкарча цӀейна. Масала, хьалхарча кварталa план 310 йолаш 321 тонн шура езнар, хӀаьта дулa планал дукхагӀа 60 тонн йолаш — 135 тонн.

Хьайбай продукташ дукхагӀа яхара, кийчъяра 1982 шера цхьоалагӀча кварталe республикe лелаьча социалистически яхьа итогех котъяьннарг а лаьрхӀа республикански газеташ тӀа чӀоагӀдаьча Сийлен улга тӀа яьккхар колхоза коллектива из толам баккхарах. Цу итогех иштта Сийлен улга тӀа яьккхар со бола беш йола колхоза цхьоагӀа ферма а.

Со а соца цхьана бола беш бола новкъостий а геттара гӀадбугаш кхы а цхьа хӀама хилар укх денешка «Хьайбай болхам — хьинареча къахьегама фронтӀа» яхача девизагӀа фермий комплексий хиннача республикански хьажаре хьинаре дакъа лацарегӀа. 1981—1982 шера Ӏан заманахьа хьайбай продукташ йоахачои пачхахьалкхенга йоаначеи доккхий толамаш даьрах КПСС обкома, НГӀАССР Министрий Совета, облсовпрофа, ВЛКСМ обкома соцамагӀа шоллагӀа моттиг а хьожаш транзисторни приемник елар Тергове Данилбека Суламбека кулгалдеча тха цхьоагӀа ферма коллективаa.

Уж толамаш даха тха коллективана геттара доккха новкъостал дир доярхоша: Т. Галаевас, З. Калиматовас, Н. Рузаевас, В. Суворуновас, кхыча.

Аз анса Суворунова Веранца лелаю социалистически яхь. ХӀара нноабача Ӏаттагара 3378 килограмм шура а нааникаш совна аз яьккхар кхоана. Укх шера бийбатта а яьлла со я. Цхьабакъда, дӀахо йода хана яьлла мала дурга ала йиш йолаш дац. ХӀаьта хӀара нноабача Ӏаттагара дӀабаттача бийбатта эггара дукхагӀа шура — 1100 килограмм совгӀа — Калиматова Зинас яьккхай.

Пачхьарча яна машача доаньарцe доаяеи кхаба доладаьнул тӀехьагӀа дикка тӀаьхиаттай шерме нооники шура. ХӀанз хӀара нноабача Ӏаттагара дийнаьхьа бу(?)ги 7 килограмм шура йоанна нааа, хӀаьта цхьоалагӀча апреле 4,8 мара яцар из. Июнь бутт болалуш хӀара нноабача Ӏаттагара дийнаьхьа бутки килограмм шура 8 килограммага дӀахоаддаргдолаг хилийта. Цу гӀулакхах вӀаштӀехьдаланзара я д а [illegible] пачхьахьалкхенга шура йоаяра план аз шира [illegible]. ХӀаьта дӀахо йодача хана кхы а хьинарегӀа къахьега хьажарга [illegible].

З. ФАРГИЕВА,
Сунженски района Цӏеча Эзара цӏерагӀа колхоза доярхо.

БӀАЬСТАН БАЛХАШ ХАННАХЬА ЧАКХДАХА ЛАЬРХӀАД...

Укх бӀаьста пхи эзар гектар гаргга доакъарех цӀаьи пхи эзар гектар ялатен культураш, пхи бӀаь гектар генараш лоаццача хана дӀадийна даха делаш бар «Грозненский молочный» совхоза къахьегамхой. Уж балхаш толаме чакхдахара йиъ механизированни отряд вӀашагӀъеллай совхозе.

30 апрель хьатӀаотташ доакъаран ялатах лаьрхӀа йиъ эзар гектар совгӀа культураш, пх эзар гектар генараш, пи бӀаь гектар фуна лаьрхӀа люцерна дӀайийнай укхаза.

Мехотрядашта юкъе эггара дикагӀа болх бу Махушев Махлюка кулгалдеча № 2 йолча мехотрядо. Цо дӀайийнай 800 гектар хьаькӀаш, царех 400 — индустриальни хьисаве а юаш, 700 гектар совгӀа доакъара культураш.

Ялата лаьрхӀа йола культураши генараши дӀадийна баьинаб механизатораш. Балхаш сихдаьд доакъара лаьрхӀа яраш дӀайийна яхара а.

Балха норманаш дикка тӀехкхоачаш а еш къахьег механизатораша Радуев Зияс, Гихаев Рашида, Яснев Мукуша, Арсачиков СаӀида, кхыбараша.

СУРТАШ ТӀА: 1. «Грозненский молочный» совхоза дикагӀвола тракторист, КПСС член Радуев Зия. 2. Кхай тӀа болх беш я агрегат.

З. БАТЧАЕВА сурташ.

КХОАНЕН ХОЗНЕ КИЙЧЪЕШ

Грозненски производственни швейни объединене берттерчарех цаӀ лоархӀаш я Белкина Людмила Ивановна керте латта экспериментальни цех. Берригача советски наха сийна чӀоагӀа бега да цхьайттаӀагӀча пятилетка шоллагӀа шу цу цеха хӀамаш тегарашта. СССР а Нохч-ГӀалгӀайчен а цӀейнта свитенца [illegible] малагӀа кийчо еш ба хӀамаш тегараш [illegible] тха корреспондента дийча хаттара йоагӀа а дуй Людмила Ивановнас аьлар:

— Вай мехка а иштта республика а свитлазнни [illegible] цӀейта кийчо еча тха объединенерча цехаштa юкъе эггара хилагӀчон дукха тӀалаттаи яр тха экспериментальни цеха коллективa а. Шаьна на хиниста тайпара [illegible] [illegible].

[illegible]

— Царех къьадарех духаререгдари [illegible], Людмила Ивановна?

— [illegible]

та а йиш йолаш да уж. Ераш да тегаргдолча тайп-тайпарча моделех дола баркъаш. Уж чӀоагӀа хозеи дийеи тийса, тӀадийхача тоаргдолаш да. Царех и малагӀа наьха дахре кочамаш, деша дахача пошаца берий тайп-тайпарча беса долча кӀадех яь кочамаш, школьникий костюмаш, дешача ха да йоацача цӀенгай кочамаш, берий хӀараш, юкъе укхаза малагӀа берий кочамаш, [illegible] нааьха хьащнаца йийлаш лаьрхӀа йола лина совгӀаш. Царна юкъе а хьаьстха бол [illegible] [illegible].

— Людмила Ивановна, [illegible]?

— [illegible]

Юбилейшта хетадаь тегача баркъий еррига моделаш оахош кийчъяьяц. Укхаза тхоца новкъостал даьд Ивановски Ерригсоюзни моделий цӀеной коллективо. Цхьабакъда, вай республике бахача ноахчийн гӀалгӀайн, кхыча къамий бахам тӀаьӀоргдолаш, шоай кочамаш новкъостал хьайтарга кийчъь баркъай моделаш.

СССР-ни Нохч-ГӀалгӀайчен [illegible] [illegible]

[illegible]

на, Шадрова Тамара Михайловна, хӀамаш тегар, Грозненски горсовета депутатал да кхана кандидат оттаьа йола Васильева Вера, кхы дукха бараш а. Цхьаккха сихаш [illegible] [illegible] [illegible].

Укх денешка [illegible] [illegible]

К. КОСТОЕВ.

В. И. Ленина цIерагIча Грознерски механически чакхдоалача завода Ахмадов Лема начальник волча цхьоагIча цеха коллектив дуккхача шерашка социалистически лахье хьалха йолаш хьайоагIа. ХIара болхлочо цIена кхоачашду шийн декхар, нийса лелаю технологически режим. Толаме кхоачашдаьд цеха болхлоша 1 Мая сийна тIаийна хинна социалистически декхараш. Къаьстта дика къахьегаш хиларца белгалъяьннай укхаза йоккхагIйола оператор коммунист Тарасова Лида. Дика Iомаяьй цо производстра технологи, хьинаре дакъа лоац цеха а завода а общественни балха юкъе.

СУРТА ТIА: йоккхагIйола оператор Л. Тарасова.

З. БАТЧАЕВА сурт.

ВАЙ ЛОАЛАХОЙ БОЛЧА

БРИГАДИР АХИЛЬГОВ

Сийлахь - боккха Даймехкан тIом лаьттача халчу хана — 1944 шера дIаболабелар берашха нхийна волчу Юсапа къахьегамна никъ. Цо болх боаш хиннай тайп - тайпарча моттигашка — ялтий кхашка, гIишлош хьалъеча, автобоахаме, бувзаме. ЦIьабакъда, миччахьа ше къахьеге а аттагIа бола болх лийха бац. Бувзаме болх баьча шерашка цо хьинаре дакъа лаьцал Целиноградски областа Есильски районе керда яьхкича совхозашка керда бувзама линеш хьалъеча. Цига цо баь дика болх белгал а боаккхаш Юсапа лу пачхьалкхен совгIат — «Эрий дада лаьтташ карадерзадарах» яха медаль. Цун наьнха тIа нитта сийрда леп Ленински юбилейни медаль, социалистически лахье котваларах дукха знакаш.

Оалаш ма хиллара, къахьегама «университет» толаме чакхъяьккха, боккъонца хаяна венна къонах вар Аслангире Юсап 1973 шера «Казбек» яхача Къулбаседа-ХIирий производственни объединене балха воагIаш. ХIаьта а цхьан хIаман шек волаш санна вар Юсап объединене номер пиъ йолча цехе эггара хьалха балха веача дийнахьа. Бакъдар аьлча, цигарча балхах цо бIукъожабелга дацар из. Республике меттел, мехка дуккхача а моттигашка дIаухийташ йоза мебель хьалра яца говзал яьар. Ца Iомае сэаш яр. Ца сихагIа Iомаелга дар хIана хьалхашка латта кертера дехар.

КIеззига мара ха эшацар Юсапа укхазара балха «кхайлонаш» йоза. Уллув къахьегачарга ше ца кхетар хьаккхашта дIа а хоатташ, сиха Iомайир цо мебельщика говзал. Лоацача хана цох хилар коллективо лоакхал деш вола столяр. ХIаьта из говзал цунна сихагIа Iомаяра гIо деш яр цеха еррига коллектив.

«Гаьнарча вешийл, юхера лоалахо тоI» яьхад вай даьша. Ца да а да иштта, йоах Юсапа. Со укхаза балха веначa хьалхарча деношка а говзал Iомае чIоагIа гIо деш вар сона уллув болх беш хинна столяр Едзиев Измаил. Сона цIаккха а дицлургдац цо а кхыча болхлоша а цу хана сайна даь повкъостал...

Цига балха веча массехк бутт баьлча лакхара разряд йола столяр хилар Юсапах. тIеххьбачашйора сменни нормаш, болх дика бора. Цхьабакъда, ше толам баккхарах кхоачамбаь Iеш вацар коммунист Ахильгов. Каст-каста цехе хулача партийни собранешка къамаьлаш деш дуцар цеха балха юкъера кхоачамбоацараш дIадахара, продукце дикал совъяккхара, бийдала ихом бара, дисциплина толара де дезарех.

Бригада, цеха болх тоабара цо тела предложенеш теркал ца еш йитанзар объединене партнеме.

Цкъа партноме тIаийхар Юсап.

— Хьо сборочни бригада бригадирала вехийта лаьрхIад оаха, — аьлар партнома секретара. ТIаккха тIатехар:— Ца декхар Iа сийленца кхоачаддерхиларах тхо шек а дац.

— Еррига бригада болх вIаштIехьбамехха могаргдийтеш сона, дисциплина лоха я цул, — йоахар Юсапа.

— Шек хила везаш хIама дац, эшшача оаха повкъостал дергда, аьлар партнома секретара. — Ховш хилалахь Юсап Аслангириевич, партийня организаце хьайна хьалхашка оттаду бехктокхаме декхар из долга, — чакхдалийтар цо къамаьл.

Юххьанца дикка халонаш хьалхашка оттар кердача бригадира. Кхьча бригадайчарел лохагIа дар хьонхамаш. Сенгара дIадоладе деза бригада болх тоабелга? — уйла йора бригадира. ХьалхагIа-м сай декхар кхоачашдича воалар. ТIаккха хIанз? ХIаца дукха а халагIа да. Вайтта саг ва бригаде. Царна массанена а кулгалде деза.

Юххера а цо лаьрхIар къахьегама дисциплина чIоагIъярца бригадана кулгалделга дIадоладе. ХIаьта из гIалат а валанзар. Ца керте этта дукха хо ялалехьа хьалхалаттарий мугIарашка яр йиъцагIча цехера сборочни бригада.

Цу хана деза хьалхле дIа ца хецаш хьайоагIа цун бригада. План тIеххкхоачашъелга массане гIулакх а хинна дIаоттад. Бакъда, цох кхоачамбац коммуниста Ахильгова. Кхьча бригадана гIо эшаш моттиг хилча сихха гIо де вода. Вешта ма-м кхыча бесса хила а дагIац. Юсап коммунист ва.

Цу коллективо оттаварца из хержав город Орджоникидзерча Ленински районни Совета депутатала. Цун къахьегама говзалах пар хоадабаь мах хинна Iацар из, йоккха опыти лакха сакхетами болча бригадира пах безаш хиларах, цун хьаькъалах бенна халкъа тешам бар из. ХIаьта, халкъа депутат хинна мара Iацийн из? Цо доккха дакъа лоац шоай партноме меттел, еррагача района партийни организаце вахаре а. Из ва парте райкома член, партнома член. Сийлеца бакъбу цо коммунистий шийх бенна тешам. Дега йоахалца, цIенхаппитта теркам бет кхоачашдо цо партийни порученеш.

Кхы фуд Юсапах дувца?

Дукха да. Из ва толамагIа вола агитатор, бакъвола кагирхой хьехамча. Объединене партийни просвещене кабинете идеологически балха дикагIболча активистийи нагирхой хьехамчийи портретий доаккхача стенда тIа доалл цун портрет. Гипсах даь цун портрет латт дикагIболчарна юкъе, дикагIболча наха детальча объединене вIашагIъеллача партийна галерее. Духхача а кагирхоша дIаенний цо шийн балха говзал, опыт. Уж дIаккхетабаьб къахьегам сийдолаш хиларах, царех хIарие къахьегам общественна, вай Даьхенна эшаш хиларах. Ше санна къахьегам безаш кхебаьб цо шийн десал а. Цар бригаде станочниалла болх беш я цун сесаг Хьава, хIаьта воI — Махьмад столяр - сборщикалла.

ИттлагIча пятилетка план кхаь шерей ах шерей кхоачашъяьй Ахильгова бригада. Кхы а доккхагIа толамаш доахаш дIайолайир цхьайттагIа пятилетка. Ханал бутт хьалха кхоачашйир цо дIадахача шера задани а. ХIаьта хIанз цун бригадо къахьег май бетта тIеххьарча деной чотагIа. Объединене моллагIа а кердалар эггара хьалха Юсапа комплексни бригада юкъедоаладу. Иштта хилар бригадни подряд юкъейоалаеш а. ХIанз объединене бригадия формах къахьегача 60 бригадана юкъе эггара хьалха цу прогрессивни формах болх бе йоласийнар из бригада яр. Массехк балха говзал йоацаш саг вац бригаде. ХIаране беча балхага, цун разрядага, хьаьлча продукце дикалга, къахьегаме дакъа лацарах йолча коэффициентага хьежжа цун членашта дIадекъ бетта бригадо даьккха алапи. ЦIенденна дIадаьнад къахьегамей производственни дисциплина телхаелга.

— Аз къахьегача предприяте доттагIий дукха ба са, — аьлар Юсапа хIаьта пар массане цIераш яьха а варгвац. Царна юкъе а кхоачарагIа доттагIа ва са Едзиев Измаил. Эггара хьалха со укхаза балха веначa хана деза тхоашта юкъе чIоагIа гаргало лелаеш хьадоагIа тхо. Иштта са доттагIа ва Гатиев Батраз. Тхо цаIаш хинна Iац иштта доттагIий долаш. Укхаза болх беш дукха вайнах ба. Кхыча къамах болча нахаца оаха санна доттагIал леладеш бахаш а къахьегаш а ба уж а.

Ю. КУРСКИЕВ.

ЦIея дездеча деношка

1 май

В. И. Ленина цIерагIа майда. 17.00 — 20.00 «Къахьегамаш...» [illegible] (грамзапись) 20.00 «[illegible]» яха [illegible] фильм хьохар.

С. М. Кирова цIерагIа культурай салаIаре пара. [illegible] 10.00 Бол[illegible] 9.00 «Дуней халкъий [illegible]» яха радиоконцерт — [illegible] концертий трансляце. 14.00 Халхараш, [illegible] викторинаш. 18.00 «Музыкан вокальна» яха Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен филармоне артистий концерт. 19.00 Кинолектори «Максима къовсам» яха художественни фильм.

В. И. Ленина цIерагIа культура Дворец. 10.00 В. И. Ленина ДК гара цIейта кхаллар — «Машар, къахьегам, май» яхьна дола дукхачча наха дакъа а лоацаш салаIар. Бола беш а аттракционаш. 11.00. Бола беш а «Къайтаре духараш» [illegible] тIа» яха киноклуб. 16.00. «Прогрессивни кино машар баьхаш къовсам лоаттабеш» яха тематически кинохьохар. 19.30. Кинолектори: «Тахан [illegible] тIа», «КIиран буссаш», мультфильмай сборник. 20.00. Баьцдарe театр. «Доаьал арехьара кино г[illegible]» яха тематически кино хьохар. 19.00 Халхара иаа. ЦIейна эстрадни магиркой салаIара сайре. 20.00. Ахчавара аниматор хьажаллар.

Химикий культура Дворец. 16.00. «Дурмаш, [illegible] дада, май, беха берригача [illegible]» яха цIейна эстраде концерт. 16.00. «Цхьоалагiа май гIа боккхаш да дуней тIа» яха кинофестиваль. 17.00. «Вай доттагIий аьнарою». 18.00. «Тха йIира» яха радиожурнала цIейна эстраде выпуск. 19.00. «Ціаьстанара [illegible]» яха магиркой салаIаре сайре.

2 май.

В. И. Ленина цIерагIа майда. 18.00 — 20.00. «Ленинаш. Партех. Даьхенах долча иллий» концерт. 20.00. «Эрсий балладийна [illegible]» фильм-концерт хьохар.

С. М. Кирова цIерагIа культурай салаIаре пара. ЦхьоалагIча майна эстраде дукхачча наха дакъа а лоацаш салаIар. 9.00 «Массаьз мать [illegible]» яха радиоконцерт. 10.00 Бола беш а аттракционаш. 16.00. Халхараш, [illegible], викторинаш. 11.00. Духовой оркестра концерт. 16.00 Кинолектори. «Машар. доттагIал, [illegible] яха [illegible]. 18.00. Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен филармоне струнни квартета концерт. 19.00. Кинолектори. «Максима къовсам» яха художественни фильм.

П. Мусорова цIерагIа сквер. ЦхьоалагIча майна эстраде дукхачча наха дакъа а лоацаш салаIар. 9.00 Бола беш а аттракционаш. 16.00 — 17.00. Халхараш, [illegible], викторинаш. 20.00. Художественни фильм хьохар.

АргIанара газета номераш арайргьа 2-ен 5-ен мае.

Редактор Т. А. ТЕБОЕВ.

Кердадараш

«Ленински доттагIала тешаме да тхо»

Цу темагIа хилар укх деношка Грознерски химико - технологически техникума А. П. Чехова цIерагIча республиканска библиотека къаманкраеведчески отделаца цхьана кийчъяь сайре. Цига гулбеннабар техникума дешархой, хьехархой. Кубара, Лаосера, Болгарера хьаьшии, боезаш бола Нохч-ГIалгIайчен яздархой, комсомола обкома болхлой.

Хьаьшашка моаршал хоатташ къамаьл а даь сайре хьайиллар техникума хьехархочо А. В. Сидельниковас. Цул тIехьагIа доазол араьнарча хьаьшаша дийцар шоай мехкашка 1 Мая цIей мишта дезду. Къаьстта чIоагIа безам тIаозаш дар Кубе цIейшта хетаь еча карнавалех, эггара ираагIа, хоза гIа Болгара бегаш беш болча Габрова яхача городе бахача нахах дийцараш.

ВIашш вошал леладеча городех, Венгреце вай республика леладеча доттагIала бувзамех дийцар ВЛКСМ Нохч-ГIалгIай обкома отдела заведующа А. Джукаева.

Яздархоша М. Сулаевас С. Чахкиевас дийцар нохч-гIалгIайн эрсийн литературай бувзамех, цар йийшар иштта Ленинах, доттагIалах, Кубах йола шоай стихаш а.

Сакъердаме а кIоарга чулоацам болаш а яр гулбеннараш чIоагIа безам тIабахийта хьоакаш а хадугIаш а чакхъяьнна «Хьамсара мохк» яха литературно - музыкальни композици. Цига хьахьекхар дIаяхача ханара поэмарой вахар, таханарча Нохч-ГIалгIайчен къахьегамхой гIулакхаш.

Д. МАГОМЕДОВА.

Безаме выставка

Селхан шоай выставочни вале Нохч-ГIалгIай АССР культура министерства республиканска Iилма-методически центро хьабийллай СССР а республика а сийлаьча кхалеяшта хетаь декоративно - прикладной самодеятельни искусства выставка.

Укхаза гойташ я тайп-тайпара шовзткъа гарта хIама: кIувсаш, кIада тIа даь догам, [illegible] дахчах даь сурташ, саьнй овлех [illegible] хIамаш. Дукха хIамаш яйтай выставке Гудермесерча берий художественни школо.

Къаьстта наьха безам тIаозаш да Нохч-ГIалгIайчен автономи 60 шу дизара кетадь Грознерча А. О. Ахильгова [illegible]. Иштта дика [illegible] да Гудермесерчи районерчи [illegible] яхача [illegible] Муслимова [illegible] [illegible].

[illegible]

А. [illegible]

ОЗИЕВ Салман

СОВЕТСКИ КЪАМ

Къамашта юкъера
къоастам дIабаьнна,
Дерригача къамех
цхьа къам а кинна,
Дог цхьалха вежарий,
йижарий санна,
Цхьан бартах даьхаш да
советски къам.

Шийна ховр, шийнна бар
хIарана деш,
Даьхен сий, цун беркат
шоаш дебадеш,
Мелла зала килча,
низ кхо ца беш,
Деним дIахьалха уж
советски къам.

Даьхенцара безам
алсам а бувлаш,
Дерригача къаман
ираз соедувлаш,
Машаре вахарга
халкъаш тIаккхуьлаш,
ГIозале додаш да
советски къам.

Ленина хьехамаш
лардо а лувцаш,
Бовдонца, хоарцонца
къиза а къувсаш,
ТIом хьоабе гIертараш
юстара тувсаш,
Иразга додаш да
советски къам.

Сийрдача кхоаненга
тешаме гIо боахаш,
Вай къаман ираза
де лаьрхIар чакхдоахаш,
Дунена хьалхашка
сий лакхадоахаш,
ДIахьалха додаш да
советски къам.

Саги цун гIулакхи

ДОГ ХЬЕСТА САГ

Ха дIайода, дицлу дIадаха денош, чакхдаьнна гIулакхаш, бакъда, ха дIахдарах дуккхача хана вицлац шийна дикахетар даь, дог хьаьста саг. Цу тайпарча, наха дукхеезаенначарех я хIанз аз юкъаргIйола кхалсаг а.

Итт шу хьалха Назранерча поликлинике берий лор йолаш болх баь Хадзиева Хьамида Зоя хIанз а дIайхача дешаща хьоалаю дукхача даьша-нанаша. Из яр царна эггара дезагIдар, цар берий унахцIено лораеш хиннар.

Цун оамалашца дика буззалуш бар цун болх. Бера дог деста, хьожача хана дIатохаш дола кулг боккъонца цу бера шийн нанас санна кIаьда тоха карагIдоалар цунна. ХIаьта, шийн професси цун дика йовзарах, из цун кIоаргаленашка кхаьча хиларах цхьаккха шеко яцар.

1971 шера Хьамида Зоя балха йоагIа Грознерча медицински училище берий пазараш хьехаш йола хьехархо йолаш. Практически балха Iомаяь опыт а теоретически знанеш а хургболча медсестрашта ма хулла кIоаргагIа йовзийта гIерташ хьайоагIа хьехархо.

Вай мехка тайп-тайпарча миIингашка ба Хадзиевас хьийка дешархой. Бакъда, мелла гаьна хиларах шоай хьехархо йицлац царна, цхьа цIей дIадодац цар шоай письмоща из даькъала ца юаццаш.

Цун къахьегама лакхара мах баьб вай пачхьалкхено а, цунна дукха тийннад мах бола совгIаташ, грамоташ, РСФСР заслуженни лора сийлен цIи.

ХIанз З. Х. Хадзиева болх беш я медицински училища медсестрай отделене заведующи йолаш.

С. АРЧАКОВ.

СУРТА ТIА: РСФСР заслуженни лор З. Х. Хадзиева.

В. ДЗИСЯКА сурт.

БЕРАШ ДУКХА ДЕЗАШ...

Грознерча № 57 йолча школа дикагIбола хьехархой хьовзабича Самиева Iумара Тамарай цIи яьккхар цу школа завуча Т. М. Веденкинас.

ТхьоалагIа шу да эрсий мотти литературен хьехача Iумара Тамарас цу балхаца шийн вахар дувзадеь. Дага а доацаш хилар из хьехархо. Казахстана юртбоахама техникуме деша вгIаш цо догамца даь сурт выставке оттадир. Из бIаргадайнача школа директора къахьегама урокаш хьеха балха дIаэц из. Цу хана Iумара Тамарас кхетаду боккъонца йола шийн моттиг школе йолга. 1963 шера болх бешше Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен педагогически институт чакхйоаккх цо. Хала бале а денгара ди массаза доал безалу цун берашцара болх, царна дIалу цо шийн дог.

Дог цIена, Даьхен вахарца хьашт долаш, коммунистически мировоззрени йолаш боккъонца бола интернационалисташ болаш хьалхабу цо шийн дешархой, — йоах школа завуча. Хозахета иннаьц цунна укх шера эггара халагIа лоаркIаш йола 6-б класс.

Дукха ба шоай хьехархо дагаеача юкъ тIа сердал отташ бола цо хьийхараш, церех а хIанз Москве аспирантуре деша вгIа Арсаманова Тамара, архитектораш Лысенко Галина, Миташина Лена, Москверча мединститута студентка Лорсанова Яха, Нохч-ГIалгIай пачхьалкхен университета хьехархо Кашпурин Виктор, иштта кхыбараш а.

Боккха общественни бола а лелабу Iумара Тамарас. Цо кулгал деш йолча П. Морозова цIерагIча берий кхоллама клубо районерча кхыча клубашта юкъе хьалхара моттиг яьнзай. Дукхаза белгалбаьхаб цун бола сийлен грамотащца, совгIаташца.

Барттайна, наьна сий доадаргдоаца дезал а кхийнаб Iумара Тамарай. ВоккхагIа вола воI шийн дезал а болаш вахаш ва, шоллагIвола Баьвуддин болх бешше а университете исторически факультета дешаш ва. Марет а я нана санна хьехархо хила ловш. Университета филологически факультета студентка я из. Шоай нанас санна вахар педагогически балла дIадала лерхIаш ба уж.

Ю. САУТИЕВ.

СУРТА ТIА: хьехархо Т. У. Самиева.

Р. АУШЕВА сурт.

ЦХЬАТАРРА БОКЪОНАШ ЙОЛЧАР ЦХЬОАГIО

Москвичаш а вай мехка столица хьаьший а [illegible] лаш ба Нохч-ГIалгIай АССР столицага — Грознета хьа[illegible].

Цунга хьажа [illegible] СССР-а ВДНХ «Централь[illegible]» яхача [illegible] мара бе[illegible]. Укхаза [illegible] л СССР [illegible] 60 шу ди[illegible] кетаь «Тхо — советски халкъ» яха аудиовизуальни программа.

[illegible] метр майла [illegible] 21 [illegible] 17 ми[illegible]нута дозайт Советски пачхьалкхен турпала истори, [illegible] советски халкъа тахана[illegible] гIулакхаш, лупа КПСС-а XXVI съезда оттаьча вай мехка экономически социальни [illegible] [illegible].

[illegible] Владимир Ильича Ленина [illegible] «Фуд из Советски [illegible]?» [illegible].

Программа [illegible] доло [illegible] вай советски [illegible] хетадь да. Вай мехка дукхача городашка [illegible], советски дукхача халкъий искусство, физкультура, спорт [illegible].

«Тхо — [illegible] Тхо советски халкъ», — [illegible].

А. [illegible]

Москверча рабочий Университета выпускник, МГУ сотрудник.

СССР Гидрометцентра беча хоамах юкъера лаьрхIача бетта хургйола фегара температура дукхача шерашка юкъера лаьрхIача хиначунга гIортташ хургья (14—17 градус йовхал). ШоллагIча ах бетта температура бийсана лохъяла тарлу 3—8 градусага кхоачаш, кхашка йис а юллаш.

Май беттара хаоттам

Бетта хургйола йоачаш юкъера лаьрхIача дукхача шерашка хулаш хиннарел кIезаагIа хила тарлу.

Май болалуш вай республике ахка долалу. Ахка дIадолалу ха лоархI дени буса юкъера лаьрхIача фегара температура 15 градусал лакхлуш хилча.

Температурага доллача май бутт тайп-тайпара хул. Иштта 1935 шера шоллагIча мае Грозне эггара чIоагIагIа лакхъенна фегара температура 30,2 градус йовхал йолаш хиннай, хIаьта 1940 шера 8 мае 3,1 градус шелалга кхоачаш хиннай.

Май бетта йоачаш а нормагIа йоацаш хила тарлу. 1939 шера мае 100 миллиметр хиннай йоачаш (норма 53 миллиметр йолаш), хIаьта 1940 шера мае норма кхачанза йолаш 17 миллиметр мара хиннац йоачаш.

Май бетта доах доалаш хилар [illegible] мара хулаш [illegible] дац. Ди а [illegible], [illegible] догIаш а [illegible] дола ахка [illegible] дIадолалу. Юкъера лаьрхIача республике [illegible] бетта 4—6 [illegible], хIаьта [illegible] шерашка [illegible] 10 [illegible] 15 [illegible] дола ма.

ТЕЛЕВИДЕНИ

1 МАЙ
I ПРОГРАММА
ДЕРРИГАЧА ДУНЕН ТIАРЧА КЪАХЬЕГАМХОЙ БАРТ ЦАI ХИЛАРА ДИ

8.00 — «Ха».
8.40 — «Хьамсарча мехка гIалаш». Кинообозрени.
9.15 — «Дунен халкъий эсалаш».
9.45 — Москва. ЦIа Майда. Дунен халкъашта юкъера къахьегамхой барт-цхьоагIон Денна. — ЦхьоалагIа Мае хетаь передача. Передача чакхъяьнча (11.30) — «ЦIейна хетаь концерт.
12.00 — «Комсомол къахьегамах поэма».
12.35 — «Тимурни цун командас» яха берашта дола фильм, 1-рена, 2-гIа сереш.
14.40 — Телевизионни документальни фильмай программа.
15.30 — «Хьайбай дуней тIа».
16.20 — А. П. Чехова «Анна на шее» яхача дувцара мотивех оттаь «Анюта» яха фильм-балет. Музыка язъяьй В. Гаврилина.
17.30 — Мультипликационни фильмаш.
18.00 — «Голубой огонек».
21.00 — ЦхьоалагIа май дездарах йола репортаж.
22.00 — Дунен дикагIа болча фигуристий выступлени.
23.10 — «Кердадараш».

II ПРОГРАММА

8.00 — IуIранара гимнастика.
8.15 — «Укхацlена хила лоаш [illegible]».
8.35 — Фильм — бердашта. «Сайгаш».
9.45 — Дерригача дунен тIарча къахьегамхой барт цаI хилара денна хетаь Грознера къахьегамхой демонстраци. Чакхъяьлча — концерт.
12.35 — «Зима тоеа, ца дагIа». Фильм - концерта премьера.
13.30 — Литература, искусства, архитектура доакъашхара 1981 шера Ленински преме лауреаташ.
14.30 — Концерт.
14.40 — Чарли Чаплин. Вахара [illegible].
16.00 — «[illegible]» яхача документальни фильма премьера. «Кубана [illegible]».
16.30 — А. Арбузов. «Старомодная комедия» яха В. Маяковски цIерагIча Московски академически театра фильм-спектакль.
18.00 — «[illegible]».
19.15 — «[illegible]». Телевизионни документальни фильм.
20.00 — [illegible].
20.10 — ЦхьоалагIа май [illegible] репортаж.
21.00 — «Республика ЦхьоалагIа май [illegible]».
22.00 — «[illegible]» яха художественни фильм.

2 МАЙ
I ПРОГРАММА

8.00 — «Ха».
8.35 — «[illegible]».
8.50 — «[illegible]». Кинопрограмма.
9.00 — «[illegible]».
10.00 — «Советски Союза [illegible]».
11.00 — Мультипликационни фильмаш.
11.45 — «[illegible]» яха музыкальни программа.
12.10 — [illegible]
12.30 — [illegible]
13.30 — [illegible]
14.00 — [illegible]
14.30 — [illegible]
15.50 — [illegible]
16.50 — [illegible]
17.30 — [illegible]
18.00 — [illegible]
21.00 — «[illegible]».
21.30 — [illegible]
22.00 — [illegible]
23.00 — [illegible]

II ПРОГРАММА

8.00 — «[illegible]».
8.40 — [illegible]
9.30 — [illegible]
10.00 — [illegible]
11.00 — [illegible]
11.15 — [illegible]
11.35 — [illegible]
13.00 — [illegible]
14.00 — [illegible]
14.15 — [illegible]
14.35 — [illegible]
15.00 — [illegible]
15.30 — «Тха [illegible]».
16.00 — «[illegible]». Телевизионни [illegible] художественни фильм. [illegible].
17.05 — Вай [illegible] «[illegible]».
18.00 — Футболах болча СССР чемпионат. «Спартак» — «[illegible]».
19.45 — «[illegible]».
20.00 — [illegible] документальни фильм.
21.00 — «[illegible]».
21.35 — «[illegible]». Телевизионни художественни фильм.

БАХАЧА НАЬХА ТЕРКАМГА!

Эггара сакъердамегIа а аьттув болашагIа а наькъа лелар — самолеташца лелар. Массехк сахьат даьлалехьа сиха лелача лайнераша вай мехка моллагIча моттиге нах дIакхоачабу.

4-ча мае дена 30 сентябре кхаччалца кIиран 2—4—6 деношка Грознерски аэропортера кердача маршрутагIа Грозный—Харьков—Рига яхача рейсагIа лелаш хургья ТУ-134 яха Аэрофлота комфортабельни лайнер.

2 сахьата никъ баьчул тIехьагIа Советски Союза къаьнагIа ярех йолча городе Харькове кхоачаргда шо, хIаьта 2690 километр никъ алхха 5 сахьатаи 15 минотеи баьчул тIехьагIа хоза ча Рижски Взморье а кхоачаргда.

Самолет Грознера дIайода 8 сахьати 10 миноти яьлча. Ригера Грозне кхоач — 14 сахьати 55 минот яьлча. Грозне йоагIар Харьковера арайоал 18 сахьати 05 миноти яьлча.

Кердача трассагIа самолеташ лелара расписане хьанъехьа йола йиза информаци хьаэца йиш я цун Аэрофлота агентства справочни бюро гIоьла номер 2-75-46 йолча телефонаца, аэропорта справочни бюро телефон — 2-36-08.

Наькъа дела самолеташца!

РАДИО

Тахан республике [illegible] Грознене хулаш [illegible] а [illegible]. [illegible] а доаллаш. [illegible] секунде 0—5 метр чIоагIа мух а хьекхаш хила [illegible] фегара температура [illegible] республике 13—20, Грозне 18—20 градус [illegible] йолаш хила тарлу.

[illegible] хулаш [illegible] цхьайолча [illegible] а доаллаш [illegible] секунде 2—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хила [illegible] фегара температура [illegible] 7—12, [illegible] 17—22 градус [illegible] йолаш хила тарлу.

[illegible]

ТХА АДРЕС: 364017, г. Грозный Мичурина ул., 92. Телефонаш: редактора — 2-45-87; редактора заместитела — 2-85-07, [illegible] секретара — 9-24-03, [illegible] — 9-24-01, промышленностий транспортий — 9-24-01, юрта боахама — 9-24-01, культура — 9-24-03, [illegible] — 9-24-07, корректораш — 2-[illegible].

НАШ АДРЕС: 364017, г. Грозный, ул. Мичурина, 92. Телефоны: редактора — 2-45-87; заместителя редактора — 2-85-07, ответственного секретаря — 9-24-03, [illegible] — 9-24-01, промышленности и транспорта — 9-24-01, сельского хозяйства — 9-24-01, культуры — 9-24-03, писем — 9-24-07, корректорской — 2-[illegible].

«Грозненский рабочий» издательский типографи, Мичурина 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Мичурина, 92. Заказ № [illegible].